

Izhaja vsak dan zjutraj razven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. Posamezna številka Din 1.—, lanskoletne 2.—; mesečna naročnina Din 20.—, za tujino 30.—. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva 23. Telefon uredništva 30-70, 30-69 in 30-71.

Jugoslovan

Rokopisov ne vračamo. Oglasi po tarifi in dogovoru.

Uprava
Ljubljana, Gradišče 10, tel. 30-65.
Podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 24, tel. 29-60.
V Celju: Slomškov trg 4.
Pošt. šek. rač.: Ljubljana 15.621.

Št. 253

Ljubljana, petek, dne 30. oktobra 1931

Leto II.



Poljski poslanik Filipowicz, ki je v Washingtonu odločno nastopil proti revizionistični propagandi senatorja Boraha.

Povratek maršala Pilsudskega

Varšava, 29. oktobra. AA. Danes se je vrnil iz Romunije v Varšavo maršal Pilsudski.

Odhod našega poslanika iz Budimpešte

Budimpešta, 29. oktobra. n. Jugoslovanski poslanik v Budimpešti g. Luković, ki je radi boleznih bil pred mesec dni stavljen na razpolago ministru zunanjih poslov, je bil danes v poslovilni avdijenci pri Horthyju in prejel akreditivna pisma. Tukajšnji list javljajo, da bo njegov naslednik imenovan šele po končanih volitvah.

Položaj na Cipru

London, 29. oktobra. AA. Ministrstvo za kolonije je danes objavilo, da je položaj v Nikoziji in drugih mestih na Cipru normalen. Manjši nemiri so samo še v okolici Famaguste in Limasole. Oblasti so morale v mestih aretirati več oseb. Med aretiranimi osebami so tudi člani zakonodajne skupščine otoka Cipra.

London, 29. oktobra. r. Na Cipru je po mestih mir za silo vzpostavljen, toda na deželi se pokret nemirov vse bolj širi. Včeraj je razbesnela množica na več krajih zažgala skladišča soli in žita. V bližini Famaguste so zažgali gozd, ki je še vedno v plamenih. Veliko število ciprskih politikov je zopet zaprtih.

Rusija in Japonska na Daljnem vzhodu

Tokio, 29. oktobra. AA. Zunanji minister Shidehara je po poročilu iz poučenih krogov izročil podkomisarju zunanjih zadev v Moskvi Karakhanu noto, v kateri pravi, naj bi sovjetska oblastva opustila vsako akcijo, ki bi jo mogla japonska oblastva tolmačiti kot sovražnost.

Tokio, 29. oktobra. AA. V borbi, ki je nastala med kitajskimi vojaki, ki so napadli japonske zastopnike, je bil ubit en kapetan in dva vojaka. Japonske čete so dosele v kraje severno Jikusuia, da razpršijo tamkajšnje roparske tolpe.

Predsednik bolgarske vlade povabljen na Turško

Sofija, 29. oktobra. (n) Turški poslanik v Sofiji je v imenu turškega ministrskega predsednika Izmetspaše povabil bolgarskega ministrskega predsednika Mušanova, da poseti Ankaru.

Hitlerjeve ponudbe Brüningu

München, 29. oktobra. (d) Naknadno smo izvedeli, da je Adolf Hitler zadnje dni državnemu kancelarju dr. Brüningu vnovič ponudil svoj vstop v vlado in v vladno večino. Obljubljal je, da se eventualno tudi loči od nemških nacionalcev in od Hugenbergja. Hitler je tudi v državnem bramenem ministrstvu razpravljal z generalom Schleicherjem. Na odločilnih mestih presoja Hitlerjeve poskuse, da se približa vladi, zelo skeptično.

Banka za spreminjanje kratkoročnih kreditov

Pariz, 29. oktobra. AA. »Matin« prinaša iz Washingtona vest, da je predsednik Hoover sprejel v avdijenco belgijskega ministra Francquija, s katerim je razpravljal o kreditih, ki so angažirani v Nemčiji in za katere izteče rok meseca februarja prihodnjega leta. Gre pri tem za kredite, katerih podaljšanje še ni zasigurano. Da se izogne nevarnosti, ki preti Nemčiji in srednji Evropi ter s tem vsej Evropi zaradi umaknitve kreditov iz Nemčije, je Francqui predlagal ustanovitev mednarodne kreditne banke z nalogo, da pretvarja kratkoročne kredite v dolgoročne. Hoover je v načelu ta predlog ugodno sprejel pod pogojem, da ga sprejme Pariz, kjer se bo Francqui bavil začetkom meseca novembra zaradi nadaljevanja pogajanj.

Narodna in ne strankarska zmaga v Angliji

Komentarji angleških listov — Volitve so bile veliko patrijotično glasovanje za Anglijo — Odmevi v inozemstvu

London, 29. oktobra. AA. Listi obširno komentirajo izid volitev, ki nima primera v politični zgodovini. Vladna večina je izredno velika. Za vlado je glasovalo približno 15 in pol milijona volilcev, proti pa 7 milijonov. Število delavskih glasov je zelo padlo, čeprav je bila volilna udeležba večja kakor pri zadnjih volitvah.

Menijo, da so liberalci in ženske glasovali večinoma za narodne kandidate.

»Times« pravijo, da je angleški narod pri teh volitvah pravilno ocenil gospodarski in politični položaj. Zato je zmaga narodna in ne strankarska. Dalje čestitajo vladi, da ni bila vezana po nemogočih obljubah.

Glasilo delavske stranke »Daily Herald« pravi, da je prestalo delavstvo hudo skušnjo. Če bo hotelo spremeniti sedanji poraz v bodočo zmago, bo moralo takoj na delo.

Pri prihodnji priliki bo delavstvo moralo biti pripravljeno ne samo, da zmaga, temveč da tudi izvrši svojo nalogo. List dalje poudarja, da je delavska stranka kljub 60 mandatov dobila nad 6 milijonov glasov. Zaključuje, da ni dobro, da ima toliko volilcev v spodnji zbornici tako malo zastopnikov.

List »Daily Chronicle« pravi, da ljudstvo ni hotelo diktature sveta delavskih organizacij in programa delavske stranke za omiljenje gospodarske krize. Ljudje so spoznali, da je ta program neizvedljiv.

»Daily Mail« vidi v volitvah veliko patrijotično glasovanje za Anglijo. Narod je odklonil razredno borbo.

»Daily Telegraph« piše, da je rezultat volitev triumpf svobodne demokracije, ki je omogočil zdravo vlado.

»Morningpost« trdi, da so volitve narodni in ne strankarski plebiscit. Volitve so dale ministrskemu predsedniku zaželjene svobodne roke, da izvede potrebne davčne reforme za oživljenje industrije in poljedelstva in za uravnovesenje trgovinske bilance.

Kdo bo Snowdenov naslednik?

London, 29. oktobra. AA. Zakladni minister Philipp Snowden ni kandidiral pri

teh volitvah. Listi upajo, da bo imenovan v lordsko zbornico in da tako ostane v vladi. Zakladni minister pa ne bo več, ker je imel to mesto doslej vedno poslanec spodnje zbornice.

London, 29. oktobra. d. Danes je ministrskega predsednika MacDonalda sprejel kralj. Govore, da bo skrajja MacDonald svoj kabinet spopolnil, ker Snowden, ki ni več poslanec, ne more več ostati zakladni kancelar. Vladni liberalci bi hoteli imeti na tem mestu Runcimana ali Simona, konservativci pa ponujajo Neville-a Chamberlaina.

Definitivni rezultati volitev

London, 29. oktobra. AA. Danes opoldne je bilo znanih 609 izidov od 615, kolikor znaša število vseh poslancev v novem angleškem parlamentu.

Konservativna stranka ima 471 poslancev;

nacionalna-liberalna stranka 63 poslancev;

nacionalna delavska stranka 14 poslancev;

neodvisna nacionalna stranka 3 poslancev; nacionalni blok vlade šteje 551 poslancev. Opozicija ima 57 poslancev in sicer:

48 delavskih poslancev;

7 liberalnih in

2 neodvisna poslanca.

Konservativna stranka je pridobila 207 mandatov, delavska stranka jih je izgubila 232. Za nacionalni blok je glasovalo 14 milijonov volilcev, za opozicijo pa 7 milijonov.

Francoski komentarji

Pariz, 29. oktobra. AA. Razen socijalističnih časopisov pozdravljajo vsi drugi francoski listi rezultat angleških volitev.

List »Temps« meni, da so te volitve impozantna demonstracija za red in narodno slovo. MacDonald in Snowden, ki sta podredila strankarske interese narodni koristi, sta bila bogato poplačana.

»Journal des Debats« naglašja, da bo poraz opozicijskih strank povečal odgovornost angleške vlade. Mnogo liberalcev, ki s glasovali za narodno koalicijo, je še

vedno proti zaščitnim carinam. S tem bo vlada morala računati.

»Intransigence« upa, da angleški konservativci ne bodo izkoristili zmage in da bodo vodili zmerno carinsko politiko.

Nemške bojazni

Berlin, 29. oktobra. AA. V tukajšnjih političnih krogih prevladuje mnenje, da bodo rezultati parlamentarnih volitev v Veliki Britaniji neugodno vplivali na nemško trgovino in industrijo, ker bo novi britski parlament pod vplivom konservativne stranke verjetno sklenil carinske take. S tem bo številnim nemškim proizvajalcem onemogočeno dobaviti blago na britski trg.

Pregled angleških volitev v zadnjih 30 letih

Z ozirom na zadnje angleške volitve in veliko zmago konservativcev ne bo brez zanimanja, če podamo kratek pregled angleških volitev od leta 1900 dalje. Volitve so dale te rezultate:

Septembrske volitve 1900: 402 konservativca, 186 liberalcev in 82 nacionalistov.

Januarske volitve 1906: 158 konservativcev, 365 liberalcev, 53 delavske stranke, 83 nacionalistov.

Januarske volitve 1910: 273 konservativcev, 275 liberalcev, 40 delavske stranke, 82 nacionalistov.

Decembrske volitve 1910: 272 konservativcev, 274 liberalcev, 40 delavske stranke, 82 nacionalistov.

Marčne volitve 1913: 281 konservativcev, 260 liberalcev, 40 delavske stranke, 83 nacionalistov.

Decembrske volitve 1918: 382 konservativcev, 161 liberalcev, 74 delavske stranke, 80 nacionalistov, 10 neodvisnih.

Novembrske volitve 1922: 344 konservativcev, 57 nacionalnih liberalcev, 60 liberalcev, 138 delavske stranke, 12 neodvisnih, 2 nacionalista, 1 komunist.

Decembrske volitve 1923: 216 konservativcev, 188 delavske stranke, 145 liberalcev, 4 neodvisni.

Oktobrske volitve 1924: 415 konservativcev, 150 delavske stranke, 44 liberalcev, 5 neodvisnih.

Majске volitve 1929: 260 konservativcev, 287 delavske stranke, 59 liberalcev, 9 neodvisnih.

Odnošaji med Jugoslavijo in Bolgarijo

Izjava predsednika vlade Mušanova - »Mi želimo živeti v dobrem sosedstvu s to bratsko državo«

Sofija, 29. oktobra. AA. Na včerajšnji seji sobranja je predsednik vlade Mušanov prečital ukaz o otvarjanju novega rednega parlamentarnega zasedanja. Komunisti so ob tej priliki povzročili številne incidente. Parlament je zaradi tega izključil komuniste za tri seje. Mušanov je izjavil, da je zadovoljen z resnimi razpravami o priliki poslednje parlamentarne debate ter je naglasil željo, da vladine skupine, ki so pri poslednjih volitvah dobile večino, delajo v parlamentu še nadalje z isto resnostjo, da tako dokažejo sposobnost parlamenta in hvaležnost bolgarskega narodu. Nato je Mušanov obširno poročal o ukrepih vlade proti gospodarski krizi, ki jo je sedanja vlada podedovala od prejšnje. Pri tem je

naglasil, da je tečaj bolgarskega leva zelo čvrst ter mnogo boljši od tečajev mnogih drugih valut.

Glede zunanje politike je Mušanov dejal, da želi bolgarska vlada voditi miroljubno politiko ter politiko sporazuma z vsemi državami. Glede odnošajev Bolgarije z Jugoslavijo je predsednik vlade Mušanov dejal: »Mi dokazujemo in bomo dokazali, da želimo živeti z Jugoslavijo v miru in da živimo v dobrem sosedstvu s to bratsko državo. Mi nočemo nobenega rovarjenja na jugoslovanskem ozemlju ter smo tudi v tem pogledu dokazali našo dobro voljo. Mušanov je končal z besedami: »Naša politika je politika miru in gre za tem, da se mirnim potom rešijo razni spori.«

Proslava narodnega praznika na Češkoslovaškem

Praznovanje brez zunanjega sijaja, a ob sodelovanju vseh slojev prebivalstva

Praga, 29. oktobra. AA. Trinajstvo obletnico neodvisnosti češkoslovaške republike so proslavili po vsej državi brez zunanjega sijaja, zato pa ob sodelovanju vseh slojev prebivalstva.

Predsednika češkoslovaške republike Masaryka so posejili člani diplomatskega zbora, člani vlade in predstavniki vojske.

V svojem odgovoru na čestitke je Masaryk opozoril na pravkaršnja poročila zunanjega ministra in ministra financ. Položaj češkoslovaške republike je relativno ugoden. Pripisati pa ga je treba predvsem češkoslovaškemu narodu, ki se je z lastnim delom dvignil na sedanjo višino.

Nato je Masaryk govoril o demokraciji. Parlamentarna demokracija je proti vsem

skeptično razporeženim krogom dokazala svojo vrednost.

V zvezi z notranjepolitično agitacijo in demagogijo, ki se je pojavila na Češkoslovaškem zadnje čase, smatra Masaryk, da je treba odstraniti iz javnega življenja vse osebnosti, ki so se zapletle v korupcijske atere in ki so podpirale korupcijo.

Nazadnje je Masaryk poudaril, da smatra Češkoslovaška za svojo dolžnost, da sodeluje z drugimi narodi pri rešitvi sedanjih gospodarskih tegob.

Spomenik branilcem Beograda

Beograd, 29. oktobra. (l) Dne 11. novembra se bo v Beogradu na svečan način odkril spomenik branilcem Beograda.

Proslava fašistovskega pohoda na Rim

Rim, 29. oktobra. n. Proslava fašistovskega pohoda na Rim je bila do sedaj vsako leto običajen pregled fašistovskih sil. To leto pa se je tej proslavi hotel dati tudi borbeni značaj. Mussolini je z balkona palače Venezia pozdravil fašiste, naglašujoč, da je sedaj ob pričetku 10. leta fašistovskega režima treba, da se fašisti pripravijo na odločilno borbo, ki bo težka. Vendar mora fašistična revolucija zmagati.

Tajnik Giurianti je imel v Turinu govor, v katerem je — kakor Mussolini — izjavil, da čakajo fašizem težke borbe in da naj bodo fašisti pripravljeni nanje. Svetovna kriza je prinesla mnogo nesreče in skrbi, vendar je fašizem poln samozaupanja in nade v bodočnost. Ravno v tej krizi se preizkuša režim fašistične vlade. Kaj bi se zgodilo v Italiji, tako vprašuje Giurianti, ako bi se ta vihar zrušil nanjo takrat, ki so bili na vladi slabi in nesposobni ljudje, ki so vodili vedno brezobzirne strankarske borbe in štrajke? Ta Italija se je nazivala liberalna, vendar je bila v resnici anarhistična. Fašizem je temu stanju napravil konec. Danes morajo fašisti prodreti tudi v najširše mase, da izvedejo program, ki ga je Mussolini razvil v svojem govoru v Neaplju.

Madjarska odda brzovav in telefon v zakup

Budimpešta, 29. oktobra. (d) Budimpeštanski listi poročajo, da bosta ameriški bankir Morgan in švedski kapitalist Kreuger prevzela za 50 let brzovav in telefon na Madjarskem. — Hkrati sta voljna dovoliti madjarski vladi večje dolarsko posojilo. V Budimpešti dalje trde, da se ravnatelj budimpeštanske komercialne banke dr. Jacobi, ki se sedaj mudi v New Yorku, pogaja z odločilnimi mesti za zakup madjarskega tobačnega monopola.

Katastrofa angleških laburistov

Angleški volilci so odgovorili z nepričakovano jasnostjo in odločnostjo na usodno vprašanje, ki jim je bilo postavljeno. Odločili so se morali, kot je rekel lord Grey v enem izmed propagandnih govorov, ali za vlado, ki naj reši angl. kredit in vzpostavi s tem prestiž Anglije, ali za socialistično vlado, katere politika bi dovedla Anglijo do končne propasti.

Angleški narod je odgovoril na to usodno vprašanje na način, ki ga lahko označimo kot naravnost revolucionarnega. Kljub vsej ustavni pravilnosti volilnega nastopa angleškega naroda je ta njegova odločitev po svoji vsebini prava pravcata revolucija, revolucija proti načelom in metodam, proti vratolomnim političnim in socialnim programom, v katerih imenu se je vodila v zadnjih par letih angleška notranja in zunanja politika.

Sila te volilne revolucije je zadela z vso neizprosno anglo delavsko stranko, ki je bila zadnji dve leti na krmilu v Angliji. Stranka, ki je dobila pri volitvah v l. 1929. skoro 300 mandatov, je izšla iz sedanjih volitev strahovito decimirana, tako da ne bo razpolagala v novem parlamentu niti s 50 glasovi. Zadela jo je katastrofa, kakršnih malo pomni zgodovina angleških volilnih borb.

Ta katastrofa je na eni strani popolnoma zaslužena, na drugi pa je bila tudi neobhodna politična nužnost za Anglijo in njeno bodočnost. Če je hotel angleški narod odvrniti pretečo katastrofo, je moral odstraniti glavno oviro, ki je bila na poti uspešni organizaciji skrajnih naporov za rešitev samega sebe iz objema najstrašnejše krize, kar jih je kdaj preživljala Anglija. In ta ovira je bila ravno laburistična stranka pod vodstvom Hendersona in drugih bivših laburističnih ministrov, ki so prokleli MacDonalda in njegovo vsega divljenja vredno patriotično gesto ter hoteli za vsako ceno nadaljevati po poti, pokateri so pripeljali Anglijo prav na rob popolne finančne in gospodarske propasti.

Ne more se sicer trditi, da je delavska vlada zakrivila s svojo politiko sedanjo gospodarsko krizo v Angliji; kajti kriza in depresija sta svetovna pojava. Nasprotno: angleški industriji so napravili sami že davno pred laburistično vlado usodne napake, ki jih prva MacDonaldova vlada ni mogla popraviti. Toda dejstvo je na drugi strani, da so ostale vse obljube laburistov, s katerimi so šli l. 1929. v volilni boj in dosegli sijajno zmago, le na papirju. Njihova uprava ne samo da ni prinesla rešitve za nobeno izmed perečih vprašanj, temveč je še celo poslabšala položaj.

Posebno usodna je postala politika laburistične vlade glede vprašanja brezposelnosti. Tudi brezposelnosti ni ona ustvarila, toda režim podpor, ki ga je sistematično vzdrževala in izvajala, je bil vse prej nego kak resen in radikalen poskus za rešitev, oziroma ublažitev te nadloge.

Država je morala zalagati iz svojih sredstev vedno nove milijarde v ta namen, a izhoda ni bilo videti. Posledice so bile usodne. Državne finance so bile omajane, inozemstvo je začelo izgubljati zaupanje v gospodarsko trdnost Anglije in angleško jevnost je začel objemati strah. Sledili so znani pretresljaji, ki so napovedovali katastrofo. Najpametnejše glave v laburistični stranki — MacDonald, Snowden i. dr. — so spoznale, da se mora kreniti po novi poti, da je treba pustiti razna strankarska načela ter začeti reševati že same zidove državne stavbe.

Tedaj se je MacDonald odločil za svoj patriotični korak ter preko vseh strankarskih pomislekov ponudil roko sodelovanja svojim dotedanjim neizprosnim nasprotnikom. Izid volitev je najneizpodbitnejši dokaz, da je bil MacDonald v najodločilnejših hipih svoje domovine veren tolmač najgloblje ljudskega genija lastnega naroda. Prav tako pa dokazuje na drugi strani katastrofa laburistične stranke, da je načelo varnosti skupne domovine, njenega blaga in njenih najvišjih interesov mnogo globlje ukoreninjeno v ljudski duši nego najomamnejša gesla katerekoli strankarske politike.

Sedanji kritični položaj Anglije in predvsem njenega omajanega kredita je nujno zahteval, da angleški narod pred vsem svetom posvedoči, da je sit nevarnih in po leg tega neizvedljivih eksperimentov in da hoče kreniti po poti odločnih realizacij, kot jih zahtevajo podane razmere. Katastrofa laburistične stranke je bila prav zato zgodovinska nužnost, kajti le na ruševinah te stranke se je dala utrditi močna nacionalna vlada, kakršna je potrebna Angliji v njenih sedanjih skrajno težkih in usodnih časih.

Torkove volitve so dale Angliji tako močno in trdno vlado in v tem je njihov veliki zgodovinski pomen za to deželo. Pa tudi Evropa in ves svet bosta morala računati po plebiscitarni odločitvi angleškega naroda z novo Anglijo, ki se bo temeljito razlikovala od večrajšnje. In to v popolnem pomenu besede, kajti ravno nejasna in včasih doktrinarna zunanja poli-

Odprava trošarine pri zamenj vna za pridelke

Odlok bana dr. Marušiča za olajšanje položaja revnejših vinogradnikov

Ljubljana, 29. oktobra. AA. Kraljevska banska uprava Dravske banovine razglasi:

Da se v sedanji težki gospodarski krizi olajša oddaja vina revnejšim vinogradnikom in da si bodo mogli lažje nabaviti najnujnejše življenjske potreščine, odločam, da se veljavnost drugega odstavka § 32 pravilnika o banovinskih davčninah za proračunsko leto 1931/32 razširi na vse sreze Dravske banovine. V bodoče bo kraljevska banska uprava oproščala banovinske trošarine ono vino, ki ga dajejo vinogradniki-producenti iz kateregakoli sreza v Dravski banovini v zamenj za poljske pridelke in izključno za domačo uporabo kmetovalcev v Dravski banovini.

Ta ugodnost pa velja le za revnejše vinogradnike, ne pa za imovitejše posestnike vinogradov ali vinske trgovce. Ravnotako se ne more dovoliti, da bi se dajalo vino prosto banovinske trošarine v zamenj trgovcem, obrtnikom in raznim prekupčevalcem.

Vinogradniki, ki se hočejo poslužiti ugodnosti trošarine proste zamenje vina, morajo to prijaviti pristojnemu oddelku finančne kontrole. V prijavi je točno navesti ime, poklic in bivališče prodajalca in

kupea, množino vina ter množino in vrsto v zamenj vzetih življenjskih potrebščin.

Oddelki predlagajo te prijave v rešitev kraljevske banske uprave s svojim poročilom, v katerem je treba vedno označiti, ali so prosilci vinogradniki-producenti in da so oprostive tudi potrebni.

Nadalje se oprošča na posebno prošnjo tudi vino, ko ga morajo dajati vinogradniki-producenti prevžitkarjem.

S tem se ne menja dolžnost plačevanja državne trošarine po zakonu o državni trošarini.

Ban: dr. Marušič l. r.

Apel banske uprave na hišne posestnike

Ljubljana, 29. oktobra. AA. Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani apelira na uvidevnost hišnih posestnikov, da z ozirom na vladajočo gospodarsko krizo ter pomanjkanje likvidnih denarnih sredstev ne zahtevajo od denarnih šibkih najemnikov stanovanj in lokalov za tekoči novemberski termin celotnega plačila tromesečne najemnine v naprej ter dovolijo najemnikom plačevanje najemnine v mesečnih obrokih, kakor to velja za podeželske kraje.

Podaljšanje rusko-turške pogodbe

Nova pogodba se sklene povodom sedanjega obiska Litvinova v Ankari

Ankara, 29. oktobra. AA. Anatolska agencija poroča: Med večerjo, ki je bila snoči v čast komisarja za zunanje zadeve sovjetske Rusije Litvinova, je turški minister za zunanje zadeve Tefvik Ruždi bej pojasnil načela zunanje politike turške republike in sovjetske Rusije in dejal, da gre tej politiki le za mir. Obisk Litvinova je prijetna prilika, da podaljšata Turčija in Rusija rusko-turško pogodbo o prijateljstvu in nevtralnosti z dne 17. decembra 1925.

Litvinov je v svojem odgovoru navedel razloge, ki govorijo za prijateljstvo med Turčijo in Rusijo. To prijateljstvo je popolnoma drugačnega značaja, kakor pa so pri-

jateljstva, ki slone na pogodbah. Udeležuje se namreč neprestano s svojim delom za splošni mir. Če bi podobno prijateljstvo sklenile tudi druge države, potem mir ne bi bil ogrožen. Zato mu bo lahko pritisniti pečat na pogodbo, ki bodo z njo podaljšani dosednji sporazumi med Turčijo in sovjetsko Rusijo.

Ankara, 29. oktobra. AA. Anatolska agencija poroča, da je predsednik turške vlade Izmet paša priredil danes slavnostno kosilo na čast Litvinova. Zvečer bo svečana večerja, nato pa ples v sovjetskem poslatstvu.

Hitlerjev kozak odpira Nemčiji vrata na vzhod

Odkritje poljskega lista o zvezi med Hitlerjem in ukrajinskimi revolucionarji na Poljskem

Varšava, 29. oktobra. AA. Pat poroča: »Ilustrovany Kurier« priobčuje pod naslovom »Hitlerjev kozak odpira Nemčiji vrata na vzhod«. Clankar opozarja na tesne stike med ukrajinsko milico in nemškimi nacionalističnimi krogi. Ta zveza se je že opejotano pokazala. Iz dokumentov, ki jih je list priobčil septembra meseca, izhaja, da je ukrajinska milica prejela podporo nemškega vojnega ministrstva in ministrstva za zunanje zadeve. Najboljši dokaz za izvirnost teh listin pa je omahljiv demanti nemške poluradne agencije. Glavni osumljenec Konavalec je sicer po objavi teh obtežljivih dokumentov razglasil, da bo list tožil, tega pa dozdaj še ni storil.

Stiki med ukrajinskim subverznim dejom in Hitlerjevim pokretom izhajajo tudi iz dejstva, da so ukrajinski voditelji v stalnih odnosih z nemškimi nacionalnimi so-

cijalisti. V zadnjem času je ukrajinski list »Na starozic«, ki izhaja v Sofiji, priobčil članek senzacionalne vsebine. Članek je posvečen programu Hitlerjeve stranke in njegovi skladnosti z načrti ukrajinskih politikov. Pisec tega članka Orlov, znani prijatelj Konvaleca, pravi, da je treba ukrajinski program prilagoditi idejam nemških nacionalnih socialistov. »Prepričani smo, da bomo morali prihodnji prirediti s še ostrejšo borbo, kakor je borba nacionalnih socialistov v Nemčiji. Za nas Ukrajince je važno, da nemški nacionalisti po prihodu na oblast vedo, da bomo tedaj tudi mi možni in da bomo Nemcem odprli vrata na vzhod. Zato se moramo pripraviti na to, da v ugodnem trenutku z združenimi silami kozakov preprečimo, da bi kdorkoli drugi zavzel ta vrata.«

Zborovanje Zveze mestnih, trških in zdraviliških občin

Maribor, v oktobru. Zveza mestnih, trških in zdraviliških občin za Slovenijo je imela 15. oktobra v Mariboru svoj redni občni zbor. Zastopana je bila po delegatih polovica članic. Predsednik g. Josip Drogenik (St. Jurij) je naglasil, da zaključuje Zveza s tem občnim zborom prvo fazo svojega delovanja. Glavno skrb je Zveza posvečala osnutku novega občnega zakona, ki predvideva pregrupacijo občin. V tej zadevi je večkrat posredovala na pristojnih mestih v korist svojih članic, da pridejo njene članice pod zakon za mesta.

V zadnjem času se snuje na predlog Ljubljane splošna zveza mest in trgov Dravske banovine. Na kongresu v Ljubljani se je v principu sklenilo, da se osnuje taka zveza. V pripravljalnem odboru je tudi zastopnik sedanje Zveze. Predsednik je povdarjal, da bo treba v novi Zvezi združiti interese treh tipov občin: 1. avtonomnih mest, ki stremijo za razširjenjem svojega teritorija, 2. mest in trgov na bivšem Kranjskem, ki jim je priključena širša okolica, in 3. mest in trgov na bivšem Štajerskem, ki so se samostojno razvili v pomembna kulturna in gospodarska središča. Ta naloga ne bo lahka, vendar je v skupnosti moč, ki se bo brez dvoma uveljavila tudi na drugih področjih komunalnega življenja. Občni zbor je vzel predsednikovo poročilo z zahvalo na znanje. Tajnik J. Baukard (Ljutomer) je poročal, da šteje Zveza 26 članic in da je posle blagajnika prevzel po g. Löschnigu g. Stamberger (Šmarje). Blagajnik g. Stamberger je poročal, da znaša imetje Zveze okrog 7000 Din in da so še nekatere članice s članarino na dolgu. Prejnjemu in sedanjemu blagajniku je občni zbor izrekel zahvalo. Na to se je pretresal načrt pravil za novo Zvezo, ki bi naj obsegala tudi zdraviliške in večje industrijske občine. Splošno je bilo mnenje, da mora nova Zveza ščititi predvsem značaj in obstoj naših občin, edine in da naj smatra sed. Zvezo kot celoto, ki bo vstopila v njo kot taka, kadar bo nova Zveza ustanovljena in bo sedanja likvidirala. Zato naj snujoča se Zveza občuje s članicami sedanje Zveze le potoma te.

Kot delegati za ustanovni občni zbor Zveze so se določili gg. Drogenik, dr. Gorišek iz Sv. Lenarta in Baukart. Pri slučajnostih se je razmotrival težki položaj industrijskih občin, ker ne plačujejo industrija občin. Gledano na to so se storili primerni sklepi. Dalje se je izrekla želja, naj bi vsaj en poslanec novega parlamenta zastopal tudi naše obč. evidence. G. Križman (Planina) je nasvetoval, naj Zveza v splošnem zainteresira za svoje težnje nove poslance naše banovine. Nato so zborovalci še razpravljali o volilnem redu za občine, ki ne ustreza potrebam stalno naseljenih občanov in inteligenca. Volitev novega odbora se je opustila, ker je pričakovati, da bo Zveza kmalu vstopila v širšo organizacijo.

Atentata na bolgarskega finančnega ministra ni bilo

Sofija, 29. oktobra. AA. Vest o atentatu na finančnega ministra Stefanova, ki jo je objavil neki tukajšnji list, je netočna in tendenciozna. Res je le, da je pri odhodu vlaka iz postaje Zimnice nekdo s kamnom razbil okno na vagonu, v katerem se je nahajal Stefanov. Pri tem ni bil ranjen niti Stefanov, niti kak njegov spremljevalec. Preiskava je dognala, da sta vrgla kamen na vlak dva pastirja, ki sta se igrala v bližini proge.

Minister Pucelj v Kamniku

Kamnik, 29. oktobra. Danes popoldne ob 2. se je pričel v dvorani Gasilskega doma v Kamniku velik volilni shod, katerega se je kljub zgodnji uri udeležilo veliko številno kamničanov, pa tudi okoličanov. Obisk je bil proti pričakovanju velik, razpoloženje najboljšo. Shod je otvoril kamniški župan Kratner, ki je kot predsednik volilnega odbora pozdravil vse navzoče, zlasti ministra Pucelja in kandidata Cererja.

Burno pozdravljen je nato kot prvi govornik nastopil minister Pucelj, ki je v svojem temperamentnem govoru orisal naš politični in gospodarski položaj v primeri z drugimi državami. Obžaloval je, da ne more iti v vsako občino in vas ter povedati vsega, kar mora danes v ožgled volitev vedeti vsak državljani. Ozrl se je nazaj na dogodke pred 6. januarjem, na razpaljene politične strasti in borbe, ki so dovedle do žalostnih dogodkov v Narodni skupščini leta 1928. Vsi ti dogodki so bili posledica naše politične nezrelosti, ker so naši poslanci radi strankarskih in osebnih koristi pozabili, da je njihova prva in edina dolžnost delati kot zastopniki naroda za blagor države. Po žalostnih dogodkih v Narodni skupščini ni bilo druge poti za rešitev države, ki so jo zapeljale stranke na rob propada, kot to, kar je storil naš kralj 6. januarja. G. minister je primerjal ta korak z delom mladega kmečkega gospodarja, ki zastavi vse svoje moči in če treba tudi glavo, da reši svoje posestvo v obliki.

Ako se bomo tudi mi pokazali dobre gospodarske, ako bomo z veliko udeležbo pri volitvah pokazali, da imamo radi svojo državo, bomo imeli kredit in spoštovanje v inozemstvu, ki nam bo rado priskočilo na pomoč s posojili, da dvignemo bogati zaklad, ki nam ga je Bog vložil v našo rodno zemljo, ter da pripravimo s tem sebi in našim potomcem srečno prihodnost, varno pred lačnimi sosedi, ki računajo na našo nesločnost.

V nadaljnjem govoru je g. minister omenil preškodljive posledice abstinence. Svoja izvajanja je podkrepil z več primeri iz svetovne zgodovine. Prepričevalne besede ministra so napravile na vse navzoče najgloblji vtis. Končal je z besedami: »V kamniškem okraju imate tri kandidate. Menj so vsi enako dragi. Vse odlikuje velika ljubezen do naroda in države. Odločite sami, kdo je boljši in volite ga na dan volitev. Čim več glasov bo zastopanih, tem več bo lahko dosegel vaš poslanec v parlamentu, tembolj bo uvaževan. Zato pa agitirajte, da bo volilna udeležba čim večja.

Za Puceljem je govoril še kandidat g. Cerer. Shod v Domžalah.

Po shodih v Kamniku sta se priključila ministru oba kandidata dr. Rožič in dr. Potokar in so se vsi trije prijateljsko razgovarjali, dokler se niso z vlakom odpeljali v Domžale, kjer se je ob 5. vršil drugi shod. V prostorih pri županu g. Janežiču se je že pred 5. uro zbralo toliko volilcev, da je bila soba ob prihodu govornikov že nabito polna. Pa še vedno so prihajali novi. Za predsednika shoda je bil izbran tovarnar Adamič.

Kot prvi je govoril minister Pucelj in podal velik programatičen govor, kateremu so vsi volilci burno aplavdirali.

Za njim je govoril še kandidat za kamniški okraj dr. Rožič, ki je žel za svoja izvajanja obilo priznanja. Za njim je govoril drugi kandidat Anton Cerar iz Kamnika. Dr. Potokar, ki je kot tretji kandidat tudi obljubil svoj nastop v Domžalah, se je moral zaradi nujnih opravkov opravičiti. Govorili so nato še Toman iz Moravč, Franc Stare iz Kamnika in namestnik Cerarja Ignacij Tomc iz Moravč.

Domžalski shod je bil popoln uspeh.

Deputacija zasebnih uradnikov pri ministru dr. Kostrenčiču

Beograd, 29. oktobra. AA. Minister za socialno politiko in narodno zdravje dr. Kostrenčič je sprejel deputacijo Zveze bančnih, zavarovalnih, trgovskih in industrijskih uradnikov Jugoslavije ter predstavnike privatnih nameštencev društva »Merkur« iz ljubljanskega »Pokojninskega zavoda za privat. nameštence«. Ministra je pozdravil v imenu deputacije predstavnik beograjske podružnice Zveze bančnih, zavarovalnih, trgovskih in industrijskih uradnikov Jovo Novaković ter mu razložil težke razmere, v katerih se nahajajo privatni uradniki in to posebno radi neurejenega stanja njihovih pokojnin. V zvezi s prejšnjimi predstavkami je zaprosil g. ministra, da kot resorni minister deluje za rešitev tega važnega socialnega vprašanja na ta način, da se pokojnin. zakon, ki velja v Sloveniji in Dalmaciji, razširi na vse Jugoslavijo ter s tem izvede izenačenje vseh privatnih uradnikov glede omenjenega važnega življenjskega vprašanja.

Minister je deputaciji izjavil, da uvideva potrebo rešitve tega vprašanja in da je njegova želja, da se reši čim prej, pri čemer se je treba ozirati na socialno zavarovanje sploh. V zvezi s tem je minister deputaciji naglasil, da bo to socialno vprašanje radi svoje važnosti in nujnosti prišlo pred narodno skupščino, ki se kmalu sestane.

Glavni tajnik Zveze bančnih, zavarovalnih, trgovskih in industrijskih uradnikov je izrazil priliko, da naglasi ministru važnost sprejetja obratnega zakona, pri čemer je treba čuvati blazulave zakonskega načrta, ki urejajo službene odnose privatnih uradnikov.

VREMENSKA NAPOVED

Dunaj, 29. oktobra. (d) Severne Alpe: pretežno oblačno, kratek čas toplejše, nato vdre hladni tečajni zrak, zdaj pa sdaj padavine: južna Alpe: bolj oblačno.

Ljudstvo se bo otreslo strankarskega diktata

Kočevski Nemci bodo na voliških do zadnjega moža
Volilna manifestacija v Kočevju — Globoka govora kandidata Puclja in namestnika dr. Arka

Kočevje, 27. oktobra.
Danes zvečer se je vršil v velikih dvoranah hotela »Trste« veliko volilno zborovanje, na katerem sta govorila sreski kandidata minister Ivan Puclj in njegov namestnik dr. Hans Arko.
Zborovanje v nabito polni dvorani je otvoril mestni župan g. Maks Kostanjevec. Pozdravil je g. ministra in vse navzoče ter poudaril važnost udeležbe pri bližajočih se volitvah. V našem srezu ni volilnega boja, gre nam samo zato, da jih čimveč prepričamo o udeležbi pri volitvah. Nato je govoril minister Puclj, viharo pozdravljen od vseh navzočih Slovencev in Nemcev. S svojim govornim darom ter jasno, trezno besedo je očaral vse navzoče. Nagovoril je zborovalce slovenski in nemški, svoj govor pa je imel v slovensčini. Če hočemo biti pravični in pravilno razumeti sedanje stanje, se moramo ozreti malo v preteklost: 6. januarja je bil kralj prisiljen ukiniti ustavo, razpustiti stranke in razgnati parlament. Ali je mogel kralj kaj drugega storiti? Kaj bi storil gospodar, če bi se mu razšla vsa družina v preprih in bi gospodarstvo propadalo? Naš kralj ni zapustil svojega mesta, temveč je junaško prevzel vso odgovornost in težko delo nase! Po razpustu parlamenta so nekateri znani politiki sodelovali v vladi, ravno tisti politiki pa danes delajo proti volitvam. On sam je ostal miren in se podal v zatisej. Prišel je čas, da je kralj dal ustavo, ni pa mogel popolnoma ukiniti diktature, ker bi bilo to za državo silna nevarnost.

Poglejte Španijo, ki naj nam bo memento! Pri nas pa moramo poleg tega še računati z zunanjimi sovražniki! Takozvana opozicija hoče obstinenco, in sicer pravi, da jo hoče iz taktičnih ozirov. Toda to ni nobena taktika, to je le slaba politika, ki hoče nazaj staro strankarstvo. Zgodovina kaže, da ni prinesla abstinence nikoli nobenih uspehov, za kar so nam dokaz Čehi iz leta 1870. in pokojni Radić. 8. novembra pa gre poleg tega za ugled v svetu, ki gleda na nas in našo politično zrelost. Opozicija ima že v začetku smrtne kali v sebi, ker je polna neizgladljivih nasprotij. Kaj vendar hoče? Ali hoče enotno, močno državo? Ali hoče revolucijo? Mi vsi hočemo močno Jugoslavijo, za katero nam gre pri teh volitvah, ki se je najudeleži narod polnoštevilno in navdušeno. Naj nam da legitimacijo in mi ga bomo zastopali!

Govor ministra Puclja je bil sprejet z viharim navdušenjem. Za njim je govoril v nemškem jeziku dr. Hans Arko. Izjavil je, da so bili strankarski boji tudi za Nemce silno škodljivi. Režim 6. januarja pa je prinesel njim in vsi državi več kakor celo prejšnje desetletje. Kočevski Nemci so bili takoj, ko so zvedeli za novo politiko, z vsem navdušenjem zanj — zapihali je nov, svež veter. Kot zastopnik Nemcev izjavlja, da bodo 8. novembra vsi kot en mož odšli na volišče. Njegov govor je bil ravno tako sprejet z burnim odobravanjem.

Nato se je g. župan Kostanjevec zahvalil govornikoma in zaključil sijajno uspeli zbor!

kovanje Pri Logondru v Binklju. Na sestankih poročajo domačini, otvarja jih pa vsakokrat župan Stare Loke gosp. Anton Hafner. Dalje programatične nagovore so imeli gg. škofjeloški notar Stevo Šink, sedlar Peter Kajzer, kmet s Suhe Franc Kalan, upokojenec Bakšič, zdravnik dr. Jože Rant, industrijec Franc Dolenc, upravitelj Edvard Vidic i. dr. Zanimiva je ugotovitev, da redno volilci izjavljajo svojo popolno

nepoučenost o smotnih volitev. Vesela je vest, da kažejo mnogi posamezniki z okoliških vasi silovito delavoljnost za kar častnejši in lepši obisk pri volitvah. Naši ljudje svojo državo ljubijo in bodo zato svojo dolžnost na čisti črti storili. Vedo, da bodo z krepitvijo državnega gospodarstva koristili predvsem tudi samim sebi. Od vasi do vasi gre en klic: 8. novembra vsi na volišče!

Ljudstvo je bilo nepoučeno in v strankarskem suženjstvu

Sreski kandidat Milan Mravlje v Zagorski dolini

Zagorje, 28. oktobra.
V ponedeljek 26. t. m. zvečer ob 19. uri sta sklicala Gremij trgovcev in Obrtna in gostilničarska zadruga volilni sestanek v gostilni Koprice v Zagorju, kjer naj bi se pobježje seznanili s sreskim kandidatom Mravljetom. Na shodu, ki je bil zelo dobro obiskan, je bil izvoljen za predsednika g. Bajcar, ki je po kratkem uvodu predstavil navzočim g. Mravljeta in njegovega namestnika g. Birola, nakar je dal besedo g. Mravljetu.

Gospod Mravlje je v svojem globoko zasnovanem govoru med drugim omenil, da kaže ljudstvo širom naše banovine za volitve mnogo več zanimanja, kakor je v početku kazalo. To dokazuje, da narod poprej ni bil dovolj poučen. Nekateri so tudi nasledili agitatorjem, ki so skušali ljudstvu dokazati, da nam volitve ne bodo prinesle nobenega uspeha, pa so zato priporočali pasivnost. In sedaj je uvidelo slovensko ljudstvo v veliki večini, da je 8. november velik zgodovinski dan, da je prehod v novo

dobo, dobo boljšega, srečnejšega in složnega življenja. Sedaj lahko razpolaga vsak s svojim lastnim mišljenjem, ker ni navezan na nobeno stranko, kar poprej ni bilo nikoli. Umevno je, da se ne more obljubiti takojšnje zboljšanje sedanega stanja, vendar se bo delalo na tem, da se postopoma ublaži gospodarska kriza.

Namestnik kandidata g. Birola je nato omenil: »Je naš kandidat po postavi sicer majhen mož, ampak z velikimi sposobnostmi in najboljšimi lastnostmi, zaradi tega mu lahko brez pogoja zaupamo, kar hočemo dokazati 8. novembra, ko bomo šli vsi do zadnjega na volišče.

K besedi so se oglašili nato še nekateri trgovci in obrtniki, ki so izrazili željo, da se naj v bodočem parlamentu deluje na tem, da se carinsko razmerje po možnosti uredi, da bo dana našemu trgovcu možnost uspešnejše konkurence.

Predsednik shoda se je zahvalil nato navzočim za tako častno udeležbo in je zaključil lepo uspeli sestanek.

Izredno zanimanje za volitve v Beli krajini

Jalova agitacija političnih slepcev za abstinenco

Črnomelj, 29. oktobra.
Tudi v Beli Krajini ne spimo, nahajamo se tik pred volitvami in živahni volilni sestanki zdaj tukaj zdaj tam pričajo o velikem zanimanju za volitve v Beli krajini. Sreska kandidata Evgen Lovšin in Danijel Mokar sta imela že več sestankov in povsod sta našla pri narodu razumevanje za volitve in priznanje za svoja izjavljana.

Ne manjka seveda tudi raznih elementov in političnih slepcev, ki z agitacijo za abstinenco begajo belokranjski narod. Najhujši je pa oni slepec, ki vidi nič.

Dobro je povedal Evgen Lovšin na volilnem

sestanku v Črnomlju, ko je dejal, da moramo štiri volitve ne samo glede na občo državno korist, ampak prav posebno tudi za to, da pomagamo tudi Beli krajini sami. Belo krajino je treba gospodarsko dvigniti, treba je preskrbeti konsumente za belokranjska vina, treba je izposlovati pomoč za povzdigo belokranjskih vasi, most pri Gričljah ne sme pasti v vodo, končeno bo morala izteči tudi železnica po Poljanski dolini, ki bo vezala Slovenijo z morjem.

Belokranjci, če mi ne bomo podpirali države, tudi ona nas podpirati ne bo mogla. In kdo ne bi hotel samemu sebi dobro?!

Volilni shodi v šmarskem okraju

Uspešen nastop mladega kandidata Zdolška

Zelo zanimivo volilno agitacijo je začel razvijati v svojem volilnem okraju, — okraj treh kandidatov — mladi, idealni domačin svojega okraja, kmetički posestnik Anton Zdolšek iz Hotunja pri Ponikvi z izvrstno uspešima in posrečenima javnima shodoma v Šmarju pri Jelšah in pri Sv. Petru na Medved. selu. O teh krajih se je govorilo, da so domena destruktivnih elementov. Zato se je gledalo na pogum in samozavest mladega kandidata iz domačih kmetijskih vrst s precejšno skepsom. Nedeljski shodi pa so pokazali, da zna pripraviti mladi Zdolšek shode bolje od nekdanjih rutiniranih političnih delavcev. Njega o dobro premišljeno delo je bilo kronano s popolnim uspehom.

Na obeh shodih je zagabil kandidat s krepko besedo kar v sredo najbolj perečega vprašanja, v sedanjo splošno gospodarsko krizo, ki se je pojavila najprej v poljedelstvu — je izvajal g. Zdolšek — se je razbuktela v splošno krizo vseh stanov po skoro vsem svetu. Tega položaja si ne moremo in tudi ne smemo zakrivati. Gledati moramo, kako bomo prebrodili in premagali to našo težko gospodarsko stanje. Če se hočemo nadati uspehu, moramo imeti močno državo s sposobno in nepristransko vlado. V našem vladarju imamo jamstvo za to. Moramo pa tudi sami zavijati rokave in poseči z našimi žuljavimi rokami in neomahljivo voljo k delu. Dobili smo ustavo. Sedanje volitve nam nudijo priliko, da izberemo v narodno zastopništvo može, ki imajo razumevanje za naše težnje in sposobnosti pomagati pri tem zamotanem gospodarskem problemu.

Kandidat je nato razvil glavne točke svojega delovnega programa. V zadrugištvu vidi eno glavnih rešilnih idej iz tega težkega položaja. Kreditne, produktivne, konzumne in druge zadruge naj stopijo na mesto sedanjega nebrzdane kapitalizma. Prosvetne organizacije vsega ljudstva pa morajo pripraviti podlago za uspešno delo na tem polju. Opozoril je na kmetško zadrugištvu na Danskem in drugod. Omenil je blagodejni upliv tudi našega in še mnogo premalo razvitega domačega zadrugištva. Iz spošnega odobravanja se je videlo, da je zadel v živo in začel pokret, ki obeta nedvomno velikih uspehov v bližnji bodočnosti.

K besedi se je oglašila cela vrsta drugih govornikov. Posebno lepo in premišljeno je govoril Gomišek, organizator kmetijske mladine iz Celja, več kmetov iz Šmarja in Gajšek, kmet iz Ponikve.

Na shodu pri Sv. Petru

pa je znal pripraviti tamošnji rojak Hajnšek, znani organizator kmetijske mladine zborovalce do neverjetno odkritosrčnega, kar najuspešnejše zaključenega, prisrčnega razgovora s Kristanovim Tončekom. — Tako namreč imenujejo navdušeni volilci s hišnim imenom svojega priljubljenega kandidata Zdolška.

Udeležba na obeh shodih je bila tolika, da sta se morala vršiti shoda pri odprtih vratih in oknih. Kandidati so sprejeli z odprtimi rokami in mu obljubili pri volitvah splošno pomoč. — Oba shoda sta završila z manifestacijo za močno Jugoslavijo.

Za složno gospodarsko delo v bodočem parlamentu

Uspeli shodi Ivana Mohoriča v radovljiškem srezu

V Kranjski gori

V torek zvečer se je vršil v salonu hotela »Slavec« v Kranjski gori mnogoštevilno obiskani volilni shod sreskega kandidata Ivana Mohoriča. Shod je otvoril in mu predsedoval notar dr. Grašič, ki je obrazložil zborovateljem pomen in važnost sedanjih volitev ter predstavil sreskega kandidata Ivana Mohoriča in njegovega namestnika Josipa Ambrožiča. Kandidat Ivan Mohorič je nato v dolgem govoru, ki so ga navzoči poslušali z vidno pozornostjo in zanimanjem, obrazložil na splošno gospodarsko-političen položaj, posebne potrebe radovljiškega sresa in program bodočega gospodarskega dela v Narodni skupščini. Očrtal je posebno težak položaj našega kmeta — živinorejca — v sedanjih težkih časih, pojasnil potrebo podrobnega dela na pospeševanju tujkega prometa in pomen industrije za prebivalstvo radovljiškega sresa. Poslušalci so sprejeli izvajanja sreskega kandidata z burnim odobravanjem. Nato je kandidatov namestnik Josip Ambrožič, obrtnik in posestnik v Ljubnem, v poljubnem govoru očrtal stališče gospodarskih krogov do bodočih volitev, opozoril na pogrešnost abstinence, ki jo propagirajo nekateri agitatorji, in raztolmačil sistem novega volilnega reda in njegov pomen za složno gospodarsko delo v novi narodni skupščini.

Govori obeh gospodov so vzbudili v okolišu Kranjske gore živahen interes in razumevanje za naloge bodoče narodne skupščine in bodo brezdvomno prispevali k polni udeležbi cele okolice pri volitvah.

V Radovljici

Včeraj se je vršil v Radovljici sestanek gostilničarjev vsega sresa, na katerem je sreski kandidat Ivan Mohorič obrazložil svoj gospodarski program. Kandidat je pokazal, da v polni meri pozna in podpira stremeljenje našega obrtništva in hoče pri neurejenih vprašanjih posebno glede trošarinskih in taksnih zadev pomagati prizadetim panogam. Posebno zanimanje so vzbudila izvajanja gospoda kandidata glede programa za izgradbo tujkega prometa, ki je za jeseniški kot najvažnejši steber gospodarstva. Gostilničarstvo se je na tem zborovanju soglasno izreklo za program sreskega kandidata Ivana Mohoriča, ki ga hoče v interesu gospodarskega napredka v vsakem oziru podpirati.

Na Jesenicah

Včeraj se je vršil v prostorih Kazine mnogobrojno obiskani sestanek industrijskih nameščencev in uslužbencev, kateremu je predsedoval dr. Makso Obersnel. Predsednik je obrazložil pomen in obeležje sedanjih volitev in predstavil zbranim zborovalcem sreskega kandidata Ivana Mohoriča. Kandidat Ivan Mohorič je nato v enournem govoru orisal položaj industrije v naši agrarni državi ter opisal specijelne težave obmejne industrije v okviru splošne gospodarske politike. Začrtal je smernice bodočega gospodarskega dela, da se prepreči brezposelnost, da se zaščiti obstoječi obrati in varujejo interesi delovnega ljudstva.

Po poročilu kandidata Ivana Mohoriča se je razvila živahna debata, v okviru katere se je pokrenilo vprašanje štednje v državnem gospodarstvu, odprave kuluka, vprašanje novih trgovskih pogojev ter javnih del. Zanimivim izvajanjem kandidata Mohoriča so sledili navzoči z napeto pozornostjo in burnim odobravanjem. Uvideli so težkoče, s katerimi se ima boriti podjetnost v naših krajih. Posebno pozornost so vzbudila izvajanja glede možnosti razvoja novih industrij, potreb zaščite domačega dela ter ukrepov, s katerim bomo mogli prebroditi sedanjo gospodarsko krizo.

V nedeljo se vrši na Jesenicah v kino »Radio« velik shod, na katerem govorita o teh vprašanjih minister javnih del dr. A. Kramer in sreski kandidat Ivan Mohorič.

Štirje uspeli volilni sestanki v škofjeloškem okraju

Stara Loka, 28. oktobra.

Zavedni može iz občine Stare Loke so pridno na delu, da važnost sedanjih volitev pojasnijo najširšim plastem naroda. Le nevednost in zapeljanost zavajata ljudi na škodljiva stranpolja. Od zadnjih dni preteklega tedna se vrše po posameznih vaseh sestanki, na katerih se razpravljajo o občem političnem položaju glede na 8. november. Prvi tak sestanek je bil v Zabnici, kjer se je v Gasilskem domu zbralo okoli 80 kmetijskih posestnikov in delavcev. Navzoči so se o volitvah podrobno poučili. Naslednjega dne se je vršil za Retečane sestanek pri Tilhu in za Godeščane pri Lovričku. Oba sestanka sta jako lepo uspela in se je vaščanov vseh bivših strank naravnost trlo. V Soboto je bilo pomen-

Top — top. Trdo odmevajo koraki po grbastem vaškem tlaku. Top — top — se čuje kot udarci kladiva po rakvi.

Mimo vseh hiš, ki ostajajo puste za njimi. Prazni so vrtovi, kot s solzami obložene cvetlice kinajo čez ograjo.

Brez besed stopajo po cesti proti Schwarzenbornu. Vsi obrazi so sivi, vsi pogledi zastrti, žalostno zrejo v nebo — zgoraj na temenu štrli samotni grm. Neka rumenkasta svetloba ga obdaja, ki ga napravlja še temnejšega, skoraj črnega; ostro se odraža od brezdanjega obzorja neba.

In to ozadje rdeči vedno bolj in bolj; oblaki, ki so ležali na obzorju žive, začno se premikati in blesteti v rožnatih pramenih, z zlatimi črtami in ognjenimi strelami. Vsa sivina oblakov je že izginila. Plamen zagori, poln, močan, velik — orjaško velik — liže v nebo s poželjivimi jeziki, kakor vihar objame vse okoli sebe; na vrhu gore zagori, zaplamtli plapujoč žar više in više in se širi vsevdilj.

Grm je kakor bakla; sleherna vejica je ognjeno prežarjena, vsak trn, vsak list.

Gori, gori! Ves vrh gori! Nebo gori!

Strašen požar se je vnel, začudena trepeta zemlja; ognjen zazor zakriva nebo — glej — naenkrat se dvigne se razkrije! Mirno vziđe izza skalnatega hrbta veličastna obla, zlata plošča, cel cvet sijaja — solnce!

Nad Schwarzenbornom stoji solnce; gredo mu nasproti, v morje luči. Zlati odsev pada na sive obraze;

moški obrazi se zjasnijo, ženske si zakrijejo oči z dlanmi.

»Naprej,« je zaklical Densborn in dvignil svarečo roko. »Solnce!«

Lovrenc je začel peti »Slovo«; moral je peti, nekaj ga je tiščalo v prsih in to je moralo na dan.

Zapel je solncu nasproti:

»Oh slovo, to slovo mi teži srce!
Na pot, na pot težko človek gre!
Samo ena tožba mi lajša srce,
vedno ne morem doma ostati,
treba je v svetu srečo iskati,
naprej!«

Vsi so zapeli z njim:

»Naprej, naprej, iz domače vasi,
kjer smo ljubili se in veselili se!
Vam pa želimo, da druge dobite,
z drugimi zdaj se vi veselite,
nas pozabite odlejš,
naprej!«

Proti koncu se je petje že malo razblinilo, ženske so jokale, samotni grm je bil blizu. Marsikdo je malo zaostal in objemal svojo drago sredi ceste.

Mlada Tina je visela Tomažu Lanfeldu na vratu; potegnil jo je v obcestni jarek za skalo, tukaj jo je še nekajkrat pošteno poljubil. Oči so se ji svetile, pri poljubovanju je grizla, ko ga je objemala, ga je ščipala. Kadar pa ga je že spustila, je ponovno skočila vanj.

Mlajša sestra, ki jo je spremljala, jo je vlekla za krilo: »pojdi, Tina!«

Clara Viebig:

Babja vas

Roman iz Eifela

S silo se je vzpela mlada žena v kamri — toda čuj! — še enkrat je slišala njegov glas. Poslavljal se je od očeta in matere. Potem je še slišala bežeče korake — in nič več.

S strašnimi krikii se je vrgla pred posteljo na kolen in zakrila svoj obraz v še toplih blazinah.

Pri gostilni so se vsi sešli; Lovrenc je bil zadnji. Norčevali so se, da se ni mogel ločiti. Tudi žensk in deklet je prišlo precej, ki so hotele spremeti moške; z zbeganimi obrazi in zmružujoč so postajale okoli.

Zgoraj ob cesti, na vrhu Schwarzenborna, je bil grm, kot šop las na golem temenu, to je bila meja, do tja so jih vedno spremljale. Tu je kanila že marsikatera solza na gola skalnata tla in samotni grm je skrival kot trnjeva stena poslednje objeme.

Nikola Densborn je poveljeval k pohodu; bil je poslednji čas. Še en požirek iz zelenke z žganjem, ki jo je ponujal vsem Krumscheid in potem: »naprej!«

Z ženo pod roko je stopal na čelu Densborn. Katrica se je že mnogokrat poslavljala, nič se ni jokala. Kmalu bo njenemu sinu petnajst let, potem bo šel tudi on z njimi; saj je bil že čas, da gre z doma.

Zahvala češkoslovaškega konzulata

Konzulat češkoslovaške republike v Ljubljani je ob priliki proslave narodne praznika 28. oktobra prejel toliko čestitk, da bi vsakemu posebej zahvala bila nemogoča. Zato se s tem kar najtopleje zahvaljuje vsem, ki so s svojimi ustmenimi kakor tudi pismenimi čestitkami dali izraza svoji naklonjenosti do češkoslovaške republike.

Nj. Vel. kralj za Rdeči križ

Na seji izvršilnega odbora Rdečega križa kraljevine Jugoslavije v Beogradu je predsednik dr. Marko Leko poročal, da ga je 21. t. m. sprejel v avdijenci Nj. Vel. kralj. Poročal je kralju o delu za pomoč v pasivnih krajih ter o organizaciji Rdečega križa. Društvo je razdeljeno v oblastne in krajevne odbore. Krajevnih odborov je nad 1000. Dr. Leko je kralju poročal tudi o načinu dela, ki ga opravlja Rdeči križ pri pomoči za po suši in elementarnih katastrofah prizadetih prebivalstvom. Kralj je ob tej priliki izrazil željo, naj bi osnoval stalne narodne odbore, ki bi delali strogo v duhu Rdečega križa. Taki odbori naj bi bili v sleherni vasi, ne samo v trgih in mestih. Na ta način bi osrednji odbor Rdečega križa v Beogradu imel stik z vsem prebivalstvom v državi in bi dobil najbolj zanesljivo obvestila, katerim krajem je treba pomagati. Kralj se je zanimal zelo za delo Rdečega križa in želel društvu ob tej priliki mnogo uspeha v delu.

Iz drugih banovin

Največja tovarna pohištva v Dalmaciji pogorela

Iz Splita poročajo, da je v noči na četrtek nastal požar v tovarni za pohištvo Josipa Pijevića v Marmontovi ulici. Požar je uničil povsem dve skladišči. Škoda je milijonska. Požar so opazili stražniki, ki so poklicali gasilce. Ti so bili do zore na pogorišču in požar omejili. Vsi stroji v tovarni so uničeni. Lastnik pogorele tovarne se nahaja že nekaj dni v Zagrebu. Petdeset delavcev, ki so bili zaposleni v tej največji tovarni za pohištvo v Dalmaciji, je na cesti brez dela.

Neurje v Bosni

Iz Sarajeva poročajo o strašnem neurju, ki je divjalo te dni nad Bosno. Železniški promet na progi Bradina-Konjic so morali ustaviti. Pri Področju je zasul velik plaz progo v dolžini 20 m. Reka Rama je podkopala na več mestih železniške tirne. Tudi reka Bosna je preplavila progo med Visokim in Čatićem. Plaz je podsul tri vagona nekega tovornega vlaka na tej progi. Neurje je zelo poškodovalo tudi avtomobilsko cesto iz Sarajeva v Dubrovnik. Sarajevske ulice so bile zadnja dva dneva pod vodo. Zelo sta narasli reki Drina in Bosna. Sava je narasla za 5 m nad normalo. Kolpa in Sava pa še neprestano rasteta, kakor poročajo iz Siska. Tudi nad Brodom je divjalo neurje.

b Z otrokoma se je vrgla v reko. V Bogorodici pri Djevdjeliji se je žena Petra Škrgića, po imenu Darinka, vrgla v samomorilnem namenu v reko Vardar. Predno je izvršila samomor, je vrgla v reko tudi svoja dva otroka, 3-letnega Radovana in 3 mesece starega Aleksandra, ki sta oba utonila. Darinkino truplo so našli dva dni kasneje na obrežju. Zena se baje z domačimi ni razumela. V hiši je bil preprij in nesrečnica si je zaradi tega na tak strašen način končala življenje.

b Obilna letina tobaka v Južni Srbiji. V Južni Srbiji so že obrali ves tobak, kakor poročajo iz Skoplja. Letošnja suša je zelo ugodno vplivala na kulturno tobaka. Kakovost letošnjega pridelka bo zato mnogo boljša ko lani, pa tudi po količini ga bo za 2 milijona kg več ko lani. Samo za tobak bo prebivalstvo Južne Srbije dobilo letos okoli 200 milijonov Din.

b Sprejemanje uradniških pripravnikov pri Narodni banki. Narodna banka je razpisala 10 služb za uradniške pripravnike. Pripravniki morajo imeti visokošolsko izobrazbo ali Višjo trgovsko akademijo ali Državno trgovsko akademijo. Ne smejo biti starejši ko 31 let in mlajši ko 20 let. Prošnje z listinami sprejema ravnateljstvo banke do 25. novembra 1931.

b Dogodivščina slovenskega dekleta v Splitu. Splitska »Jadranska Pošta« poroča o neki Francki B., 24-letni šivilji iz Ljubljane, ki je prišla v Split z 200 Din in pred dnevi po preokropani noči skočila v samomorilnem namenu v morje. Nesrečnica je o pravem času opazila stražnik in jo rešil. Poročilo pravi, da je Francka »popolnoma normalna, okretno in bistro, pravo slovensko dekle«, ki ni vedelo kako močno je dalmatinsko vino, čeprav je sladko. Rešena Francka hoče nazaj v Ljubljano in pravi, da je njene nesreče krivo samo vino, ki je v Splitu poceni, v Sloveniji pa tako drago.

Radioaktivna voda v Vrđniškem rudniku. Pred meseci je udrila voda v vrđniški premogovnik in zalila rove, ki so 300 m pod zemljo in več kilometrov dolgi. Voda je pritekala v rove s silo 30 do 40 l v sekundi. V nekaj minutah so bili vsi rovi pod vodo. Šele pred dnevi je začela voda v rovih upadati. Strokovnjake je ta rudniška nesreča zelo iznenadila, ker so mislili, da je pod Fruško goro malo studencev. Nihče pa ni slutil, da se tu nahaja v globini 270 m ogromna količina radioaktivne termalne vode. Voda v vrđniškem rudniku ima namreč na nekaterih krajih 32 C. Ob izvirkih je njena temperatura gotovo še večja. V rudnik udrila voda je torej radioaktivna in se more kosati po radioaktivnosti z najbolj znanimi radioaktivnimi izviri v Evropi. Voda je v rudnik udrila iz ogromnega podzemnega bazena pod Fruško goro. Ugotovili so tudi, da bi količina vode, ki je udrila v rudnik in je praktično neuporabna, zadostovala za veliko radioaktivno kopališče za 20 let.

Jz Dravske banovine

d Gosp. ban dr. Drago Marušić jutri v petek 30. t. m. ne bo sprejemal strank, ker bo službeno zadržan.

d Kmetiška nadaljevalna šola v Ljutomeru, ki jo je v preteklem šolskem letu posećalo lepo število kmetijskih mladeničev, prične, čim bo slabo vreme onemogočilo kmetijsko delo, s poukom v drugem tečaju. Zato vabi vse kmetijske mladeniče, iz občin Ljutomer, Slamnjak, Stročjavas, Presika, Kamenščak, Cezanjevec, Stara cesta, Braneslavci, Noršinci in Cven, ki so lani posećali prvi tečaj te šole, naj se javijo do 4. novembra pri svojih županstvih in dne 8. novembra ob 1/2 9. uri v pisarni meščanske šole, kjer bo vpisovanje. Pouk se bo vršil zopet ob četrtek in sobotah od 2. do 5. ure ali do 6. ure, predavali bodo isti predavatelji kakor v preteklem šolskem letu. Sprejemajo pa se tudi kmetijski mladeniči, stari 16 let, ki še niso posećali prvega tečaja, ker je učna snov razdeljena tako, da letos lahko poslušajo drugo polovico snovi, naslednje leto pa prvo polovico, ki se je obravnavala v preteklem šolskem letu. Tudi ti naj se javijo pri županstvih in pri vpisovanju. Pouk je brezplačen, od učencev se samo zahteva, da redno prisostvujejo pouku. Vsak mladenič ki je lani posećal šolo, naj med svojimi tovariši poagitrira za čim večji poset šole. Naj nikdo ne zamudi prilike za nadaljnjo izobrazbo!

Obledela obleke barva v različnih barvah in plisira tovarna Jos. Reich. 398-2 d Zasneženi gorski prelazi. Avtomobilski klub, sekcija Ljubljana, nam poroča: Po obvestilih obmejnih kontrolnih uradov so gorenjski prelazi zasneženi. Ljubelj je ves zasnežen in najbrž letos ne bo več prelazen. Na Jezerškem sedlu je že okoli 20 cm snega in še vedno sneži. Avtomobilski promet je tudi z verigami nemogoč. Na Podkorenskem sedlu je danes 15 cm snega ter je z verigami prehod še za enkrat mogoč. Na Koroško je potovati preko Dravograda ali pa z italijanskim triptikom preko Rateč in Trbiža. Ob južnem vremenu je upati, da bo vsaj Podkorensko sedlo zopet brez snega.

d Podpora za Belokrajino. Pisarna Rdečega križa v Wolfovi ulici je prejela od direktorije III. drž. realne gimnazije Din 78405 za Belo krajino. Za splošno akcijo so darovali: Zierenfeld Pavla Din 50, M. M. Din 50. Neimenovana Din 30. Neimenovana Din 20. Iskrena hvala!

d Volna, bombaž, nogavice in pletenine v veliki izbiri pri Karlu Prelogu, Ljubljana, Židovska ulica 4 in Stari trg 12. 600

d Vremensko poročilo. Včeraj je kazal v Ljubljani barometer 762, termometer 5, relativna vlaga 92%, tiho, oblakost 10, dež (32-2 mm). V Mariboru je kazal barometer 761-7, termometer 3-4, relativna vlaga 98%, tiho, oblakost 10, dež (27-3 mm). Vsa opazovanja ob 7. uri zjutraj. Najvišja temperatura je bila včeraj v Ljubljani (4-2), Mariboru 6-6 (2-6), Zagrebu 8-2 (3-6), Beogradu 10-8 (6-8), Sarajevu 12-2 (7-5), Skoplju 23-6 (9-7) in Splitu 18-9 (15-8). V oklepajih je označena najnižja temperatura.

Kavarna Viadukt

na Šmartinski cesti se toplo priporoča obiskovalcem pokopališča pri Sv. Križu.

Toči prvovrstna odprta vina vseh vrst, vedno mrzel prigrizek.

Posebna soba, kurjena za društva in klube. 2293

Ljubljana

Petek, 30. oktobra 1931: Klavdij. Pravoslavni, 17. oktobra: Osijsa.

Nočno službo imata lekarni Piccoli na Dunajski cesti in Bakarič na Sv. Jakoba trgu.

■ Žalno slavlje in slovesna zadušnica v spomin padlim bojevnikom v letih 1914—1918. Na Vseh svetnikov dan 1. novembra bo žalno slavlje na pokopališču pri Sv. Križu, in sicer ob 15.45 v gaju judenburških žrtvev. Vojaška godba bo otvorila svečanost z religioznim koralom, ljubljanski pevski zbori bodo zapeli žalostinko pod taktirko g. Preloveca, kratek žalni nagovor gosp. kurata F. Bonača, vojaška godba zaigra padlim v slovo, bivši vojni kurati intonirajo »Liberor«, pevci zapojejo: »Oj Doberdob«, vojaška godba zaključijo slavlje s tretjo žalostinko. Prosimo vse, naj se brezpogojno pokoravajo navodilom stražnikov in rediteljev. Dostop v gaj imajo od 15.10 naprej samo zastopniki oblasti, pevci, vojni invalidi in zastopstvo vojnih vdov. Ob slabem vremenu se slavlje ne vrši. Ne teptajte grobov! Usmiljene roke naj prinese sveč in cvetja na najbolj zapuščene spojitve gomile! Ravnotako vabimo najvljudnejše spoštovanje Ljubljančanke k slovesni maši zadušnici, ki bo za vse naše padle fante in može na Vernih duh dan, 2. novembra v franciskanski cerkvi ob 9. uri. Tovariše po deželi prosimo, naj se zbero okoli vojnih spomenikov in naj se oddolže dragim pokojnikom. Udrženje vojnih invalidov in Osrednji odbor Zveze bojevnikov v Ljubljani.

■ Vsem fotomaterjem in članom Fotokluba Ljubljana sporočamo, da uraduje klubov tajnik vsak dan od 10. do 12. in od 20. do 21. v pričetnem lokalnu v Strossmayerjevi ulici št. 4. (nasproti II. drž. realne gimnazije na Poljanah). Sem naj se naslavljajo vse prijave novih članov, članarine, dopisi itd. Člani, pridite po izkaznice! — Odbor.

■ Izredni občni zbor Fotokluba Ljubljana. Odbor Fotokluba Ljubljana je sprejel na svoji zadnji seji soglasno sklep, da se skliče za torek 10. novembra izredni občni zbor ob 20. v zadnji sobi Narodne kavarne. Dnevni red: 1. Po

ročilo odbora; 2. sklepanje o nujnih predlogih odbora. Člani pridite polnoštevilno! — Odbor.

■ Danes v petek ob 18. uri bo na univerzi soba št. 66 občni zbor akademične smučarske organizacije. Vsi akademiki in akademičarke smučarji, zlasti bruci, vabljeni. Odbor.

■ Predložitev prijav po upokojenih v svrhu kontroliranja pravice za prejemanje draginskih doklad. Da se kontrolira pravica za prejemanje draginskih doklad, morajo predložiti vsi upokojenci odseku za računovodstvo vsako leto dvakrat, in sicer v aprilu in oktobru predpisane prijave za prejemanje draginske doklade. Za otroke, stare preko 16 let in se redno šolajo, se morajo priložiti prijavam tudi potrdila šole o rednem šolanju. Zato se vsi v Ljubljani bivaajoči upokojenci obveščajo, da dobe predpisane tiskovine za prijavo pri odseku za računovodstvo, referatu za civilne in vojaške mirovine, Krekov trg, pritličje, soba št. 6 v času do 10. novembra 1931, kjer naj se vsi upokojenci osebn. toda le v tem času, zglase.

■ Snaženje prostorov davčne uprave. 30. in 31. oktobra ter 2. in 3. novembra 1931 bodo snajžili uradne prostore davčne uprave za mesto v Ljubljani, in sicer prva dva dni blagajniški in računovodstveni prostori v I. nadstropju in druga dva dni ostali prostori v II. nadstropju. Uradno poslovanje s tem ne bo prekinjeno, vendar se stranke vabijo, da se tni pri vplačilu davka, takse in drugih pristojbin poslužujejo poštinih položnic, druge zadeve pa, kolikor niso nujne, odložijo na poznejši čas.

■ MOTOH kava dnevno sveža! Kličite telefon 25—77. 1470

■ S plinom se je zastrupila. V četrtek popoldne ob 16. so našli v stanovanju v Gorjupovi ulici št. 18 nezvestno služkinjo Julijano Potočnik. Zastrupila se je s plinom. Domačin se je zdelo čudno, da so kuhinjska vrata zaklenjena ter jim je poleg tega udaril v nos plin, kar je kazalo, da ni nekaj v redu. Poklicali so stražnika, ki je vrata s silo odprl, nakar so našli v kuhinji že nezvestno služkinjo. Potočnikova je doma iz Libuš na Koroškem in stara 23. let. Rešilni avto je jo odpeljal v bolnišnico. Vzrok nesreče ni znan.

■ Vlom pri Krisperju, ki je vzbudil toliko zanimanja, ker je bil izvršen pri belem dnevu, še ni pojasnjen. Policija in njeni organi so mrzlično na delu ter je pričakovati, da bodo storilci v kratkem času v rokah pravice.

■ Po treh letih prijet ponarejevalec. Ljubljanska policija je včeraj prejela 35-letnega delavca Leopolda Vizjaka rodem iz Trbovelj, katerega je zasledovalo sodišče v Celju že iz leta 1929. Omenjeni je potvoril neke javne listine in je nato izginil. Včeraj se je vrnil iz Belgije, kamor je šel s trebuhom za kruhom, ter so ga varnostni organi prijeli.

■ Iz kriminalnega predala. Alojziju Bratini, delavcu v pivovarni Union, sta bili v noči od 27. na 28. t. m. ukradeni dve moški srajci in dva para nogavic. Tat je pobral kar mokro perilo, ko se je sušilo. — Hlapec v Zg. Šiški, Razboršek Ivan je prijavil policiji, da mu je nekdo iz nezaklenjene kuhinje za prašiče ukradel par ponošenih čevljev na zadrgo. — V veži sodnije je nekdo ukradel sodnjiskemu uradniku Ivanu Špuntu s kolesa novo karbidno svetilko, vredno 120 Din.

Maribor

m Proračunska seja finančnega odseka. V sredo zvečer je bila na magistratu seja finančnega odseka mestnega občinskega sveta. Razpravljala je načelno o proračunskem osnutku mestne občine za poslovno leto 1932. Za natančen pregled vsega velikega elaborata se je določila posebna komisija, v katero so bili izvoljeni gg. občinski svetniki Pušenjak, Ošlak, Sabothy in inž. Oskar Dračar. Specialna debata o proračunu bo šele po državnozbornih volitvah.

m Prelat dr. Fran Kovačič obolel. Naš največji mariborski zgodovinar in povsod znani odlični znanstvenih dr. Fr. Kovačič, ki je kot ekspert zastopal naše interese tudi na mirovni konferenci v Parizu, je te dni obolel in bo moral iskati pomoči v kakem zdravilišču. Njegovo odsotnost bodo naša znanstvena društva, posebno Muzejsko društvo in Zgodovinsko društvo, težko pogrešala. Seniorju naših znanstvenikov želimo tudi mi čimskorajšjega okrevanja.

m Prireditelj Sokola I. Sokolsko društvo Maribor I. dramski odsek priredi v soboto, dne 31. t. m. ob 20 uri v vojašnici kralja Petra (kadetnici) igro »Mlinar in njegova hči«.

m V franciskanski cerkvi sta se poročila g. Ivan Vernik in gđ Hermina Petrova. Obilo sreče!

m Poslovilni večer. V soboto se bo v kavarni »Jadrane« poslovil od Maribora humorist Evgen Pancer, ki odpotuje v Zagreb, kjer bo te dni slavil 25-letnico svojih nastopov.

m Ljudska univerza v Mariboru. V ponedeljek ob 20. uri bo predaval veliki jugoslovanski filozof, univerzitetni prof. g. dr. Dvorniković iz Zagreba o »Plemenski psihi jugoslovanskega naroda«.

m Naše znanstvene publikacije. V Sloveniji obstoja pri organizacijah, ki izdajajo znanstvene publikacije, delitev dela s središči v Ljubljani in v Mariboru. V Mariboru vrši to nalogo Zgodovinsko društvo. Poleg redne publikacije ČZN, ki se je letos izredno povzpela, tako glede vsebine kakor tudi glede obsega, izdaja ZDM tudi izredne publikacije. Med temi zavzemajo najodličnejše mesto Umetnostni spomeniki Slovenije, od katerih je izšla spomlad ena najlepših slovenskih letošnjih knjig, prvi zvezek Dekanije Celje. Kriza, katera razprostira vedno bolj in bolj svoja krila po naši zemlji, je zajela tudi ZDM. Ker znano je dejstvo, da trpe pri raznih redukcijah predvsem

kultura in kulturne institucije, radi česar je tudi razvoj in bodočnost naših znanstvenih organizacij izven znanstvenih središč težka. Vendar pa je naše ljudstvo v takih težkih položajih vedno pomagalo naši znanosti do razvoja in na potu preko težav. Zgodovinsko društvo v Mariboru se bo obrnilo v bodočnosti do naših gospodarskih organizacij s prošnjo za denarno pomoč, do naših knjižnic in kulturnih ustanov ter kulturne javnosti pa z apelom na naročilo posebnih izdanj ZDM, in to predvsem Dekanije Celje. Naš narod je pokazal že tolikrat svoj visoki kulturni položaj in prepričani smo, da stori to tudi sedaj in da zagotovo izrednim izdanjem ZDM redno izhajanje. Vsak najmanjši dar je dobrodošel kot znak kulturne zavesti posameznika in nas vseh.

m Stavbeno gibanje v predmestnih Studencih. V naši predmestni občini Studenci se je tudi letos precej gradilo. Posebno v okolici Sokolskega doma in dalje proti Studencem gozdu je zrastle iz tal cela vrsta novih stanovanjskih hiš, večinoma seveda enodružinskih. Studenci naglo napredujejo in bodo gotovo kmalu šteli 5000 duš.

m Smrt finančnega inspektorja. V sredo popoldne je v Studencih pri Mariboru umrl vpo-kojeni inspektor finančne kontrole g. Anton Puc v starosti 64 let. Pokojnik je bil vrl delavec in priljubljen predstojnik. Bodi mu lahka zemlja! Preostalih naše sožalje!

m Narodno delo na meji. Naša darodna društva na meji bodo te dni pričela svoje zimsko kulturno delo. Tako pripravljajo podružnica CMD pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu za prihodnje dni svojo prvo igro in zabavo. Prav tako je v teku tudi delo na Kapli, Remšniku itd. Enaka poročila prihajajo tudi od Mure in iz obmejnih delov ostalih Slovenskih gor.

m Otvoritev streljišča v Šmarjeti. V nedeljo je agilna strelska družina v Šmarjeti ob Pesnici slovesno otvorila svoje novo strelišče. Navzoč je bil tudi predsednik oblastne strelske družine polkovnik Putniković iz Maribora.

m Kinematografi. Grajski kino predvaja filmsko opereto »Mamzelle Nitouche«, kino Union pa film »V tajni službi«.

m Požar pri Sv. Duhu. Pretekli teden je pričelo goriti v gostilni »Pri lovcu« pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu. Ogenj so k sreči takoj pogasili domači s pomočjo stražnikov finančne kontrole.

m Objava policije. Avtobusni promet na Vse svetnike. Mestna policija v Mariboru odreja, da je na dan Vseh svetnikov 1. novembra t. l. od 12. do 19. ob priliki obiska grobov na Pobrežju radi varnosti in neoviranosti prometa pešcev prepovedan po Pobrežki cesti vsak vojni promet brez izjeme. Vsa vozila namenjena na pokopališče, smejo voziti samo po Tržaški cesti in Nasipni ulici do Pobrežke ceste, kjer se morajo ustaviti. Mestni avtobusi bodo vozili že dopoldne ob 8. uri iz Glavnega trga na Pobrežje v pomnoženem številu, ter odpadejo radi tega ta dan popoldanske avtobusne vožnje v Limbuš, Ruše, Pesnico in Sv. Peter. —

Nesreče. V sredo popoldne je pri delu zmečkal stroj prste na levi roki 60-letnemu monterju Dominiku Znunderlu, stanujočemu na Ruški cesti št. 3. — Pri rezanju mesa se je v sredo vrezal z mesarskim nožem v levo roko 16-letni mesarski vajenec Matija Keršič iz Kamnice. — S flobertovko se je v sredo po nesreči obstrlel mizarjski pomočnik Ferdinand Kovačič s Pragerskega. Naboj mu je priletel v levo roko. Vsi so morali v bolnišnico.

Plui

p Koncert. V sredo 4. novembra t. l. ob 20. uri se vrši v dvorani Glasbene matice koncert katerega priredi Trio Brandl. Preprodaja vstopnic v glavni trafikli.

p Dolžitev volišč. Mestno načelstvo razglaš, da se v smislu določil § 34. zakona o volitvah narodnih poslancev v narodno skupščino, določita za pluijsko občino 2 volišči in sicer: Volišče I. se nahaja v posvetovalni dvorani na mestnem magistratu, volišče II. v prostorih osnovne deške šole.

Celje

* Seja mestne občinske uprave. Nocoj ob 18 bo v posvetovalnici mestnega načelstva javna seja občinske uprave.

* Smrtina kosa. 28. t. m. je umrl monterju mestne elektrarne g. Palirju Ludviku, stanujočemu na Ljubljanski cesti št. 10, triletni sinček Herbert. — V javni bolnišnici je 29. t. m. umrl 60-letni Jurjavec Ivan, žagar iz Rečice ob Savinji.

* Zbiranje milodarov na pokopališčih za Vse svete. Poleg krajevnega odbora Rdečega križa v Celju bo tudi Vincencijeva konferenca štela obiskovalce grobov.

* Brivnice za Vse svete. Na dan 1. novembra ostanejo vse brivnice v mestu ter v Gaberju ves dan zaprte.

* Cesta med Ljubnem in Lučami zopet popravljena. Kakor smo poročali, se je zaradi neprestanega deževja zadnjih dni porušila škarpa na cesti med Ljubnem in Lučami. Sedaj je cesta zopet toliko popravljena, da lahko vozi mestni avtobus do Luč.

* Nočno lekarniško službo ima od sobote 31. oktobra do vključno petka 6. novembra lekarna »Pri Mariji pomagaj« na Glavnem trgu.

* Ljubljansko cesto bodo razširili. Mestna občinska uprava je v maju sklenila, da se v predelu mesta med Ljubljansko cesto, Jurčičovo ulico in Sušnico ne sme več zidati, ker bodo Ljubljansko cesto razširili do Sušnice. Proti temu sklepu so dopustne pritožbe, ki se lahko v roku 15 dni vpošljejo na bansko upravo.

* Izgubljen. V Aleksandrovi ulici je bila izgubljena ročna torbica z denarjem. Najditelj naj jo odda na mestni policiji.

* Nezgoda. 47-letni žagar Rössner Rudolf, zaposlen pri Hrastniku Francu v Konjicah je 29. t. m. bil zaposlen pri cirkularni žagi. Po neprevidnosti mu je cirkularna odrezala dva prsta. Rössner je moral v celjsko bolnišnico.

Zakaj kandidiram

Izjava gospodarskega strokovnjaka

Kakor so preje strankarska vprašanja potisnila gospodarska čisto v ozadje, tako je danes gospodarska kriza dvignila gospodarska vprašanja na prvo mesto. Zato gre gospodarskim strokovnjakom tudi prva beseda in zato nadaljujemo danes svojo anketo z izjavo sreskega kandidata za radovljiški okraj, generalnega tajnika zbornice za TOI Ivana Mohoriča, ki je s svojim delom pač že dokazal, da spada med naše prve gospodarske strokovnjake.



Generalni tajnik Ivan Mohorič, kandidat v radovljiškem srezu

Vprašali ste me, zakaj kandidiram?

Kandidiram zato, ker smatram za svojo državljansko dolžnost, da pomagam s svojimi skromnimi močmi in izkušnjami pri reševanju gospodarskih vprašanj. Živimo v dobi velike gospodarske krize. Trdi in resni časi silijo v deželo. S skrbjo navdajajo ne samo kmeta, ki za svoje pridelke ne izkupi niti toliko, da bi mogel kriti svoje najnujnejše izdatke. Tudi naš obrtnik in naš trgovec upravičeno toži nad slabo kupitjo, nad zastojem poslov ter padanjem prometa. Te gospodarske neprilike pa niso neka specialna pojava pri nas. Svetovni problem so, ki se kaže v drugih državah, v bogati Ameriki in na Angleškem še v vse hujših oblikah in obsegu kot pri nas. Milijoni so tam brez strehe in z bojaznijo gledajo na bližajočo se zimo. Pri nas je hvala Bogu v tem oziru vendarle mnogo bolje — to moramo odkrito priznati — akoravno pa se tudi mi nismo mogli ubraniti neprijetnih posledic svetovne gospodarske krize za naše razmere.

Vedno manjši dohodki in zaslužki nalogajo nam vsem potrebo skrajne štednje in javnem in privatnem gospodarstvu. Izdatke je treba povsod spraviti v sklad z dohodki. To je prva in najbolj pereča naloga, ki nam jo nalaga sedanjí gospodarski položaj. Kot uradnik naše gospodarske zbornice imam dnevno priliko opazovati, koliko vprašanj se tu pojavlja, koliko jih ostane nerešenih, koliko neprilik nastaja včasih kar čez noč in preti še bolj poostri naši položaj. Vse moje dosedanje delo je bilo usmerjeno na to, da se naše gospodarstvo obvaruje vsaj pred nadaljnjimi težkočami,

Živahna volilna agitacija v dravogradskem srezu

Shodi kandidata inž. Pahernika — Zanimanje vsega ljudstva ob severni meji za pomembne 8-novembrske volitve

Marenberg, 28. oktobra.

Tudi dravogradski srez je v živahni volilni agitaciji. Zadnje dni so se začeli volilni sestanki, ki so povsod prav lepo uspeli. Sreski kandidat inž. Pahernik Franjo je otvoril prednjo nedeljo volilno kampanjo v našem srezu s shodom na Vuzenici in Muti, kjer ga je poslušalo mnogo volilcev, posebno kmetov in delavcev. V nedeljo pa je imel sestanke v Prevaljah, Guštanju, Črni in Mežici. Kot gospodarski stro-

kovnjak, ki se je že vsa leta poprej brigal za gospodarstvo v srezu, je orisal gospodarske težave sresa in razvil svoj program. Povdarjal je važnost sedanjih volitev, posebno še za nas ob severni meji.

O političnem položaju pa je obširno poročal marenberški notar Anton Lovšin. Te dni se bodo vršili še sestanki na Remšniku, Kaplji v Ribnici na Pohorju in pri Sv. Antonu.

Zadnje dni je divjal hud vihar, vendar ni padlo veliko dežja, v ponedeljek pa je prišlo deževati in je padal dež ves dan. Mnogi gospodarji so si dežja že želeli, ker so se jim radi dolgega izrednega lepega vremena že vsi vodnjaki izsušili in so morali dovažati vodo iz oddaljenih krajev. — Poljski pridelki so večinoma že vsi pospravljeni, tudi nastelje so si kmetje v veliki večini že preskrbeli, ker je bila jesen za to zelo ugodna. Slana, ki je sicer precej škodovala ajdi, je povzročila, da je listje odpadlo, da so si ga nagrabili v zadostni množini. — Letina v obče vključ hude suše še ni bila tako slaba zlasti v nižje ležečih krajih, medtem ko so hriboviti kraji po suši silno trpeli. Tam so do malega vsi poljski pridelki uničeni in je ljudstvo tod nujno potrebno izdatne pomoči. Živinske krme pa splošno primanjkuje.

Prvi sneg v jeseniški dolini

Jesenice, 29. oktobra.

Večednevemu neprestanemu deževju je sledil precejšen mraz, zaradi katerega je začelo snežiti. V noči od torka na sredo je pobeželo tudi dolino. Doslej je bilo videti sneg le na vrhovih gor. Toda sneg je že v jutranjih urah izginil, tako da ga lenuhi, ki pozno vstajajo, niti videti niso.

Shod kandidata Ažmana na Bledu

Bled, 28. oktobra. Snoci je priredil v gostilni Troha sreski kandidat g. Ažman volilni sestanek. Shod je otvoril in vodil blejski župan dr. De Gleria. Sestanka se je udeležilo nad 100 poslušalcev, ki so živahno odobravalí besede kandidata Ažmana in župana De Gleria. Geslo Blejcev je: 8. novembra vsi na volišče.

Volilni shodi

V sredo, dne 4. novembra t. l. se vrši volilni shod ob 1. uri popoldne na Turjaku pri »Prajerju«, ob 3. uri popoldne v Dobropolju pri Stihu, ob 5. uri popoldne v Velikih Laščah. Na vseh treh volilnih shodih govori minister Ivan Pucelj in župnik Janko Barle.

kovnjak, ki se je že vsa leta poprej brigal za gospodarstvo v srezu, je orisal gospodarske težave sresa in razvil svoj program. Povdarjal je važnost sedanjih volitev, posebno še za nas ob severni meji.

O političnem položaju pa je obširno poročal marenberški notar Anton Lovšin. Te dni se bodo vršili še sestanki na Remšniku, Kaplji v Ribnici na Pohorju in pri Sv. Antonu.

Zadnje dni je divjal hud vihar, vendar ni padlo veliko dežja, v ponedeljek pa je prišlo deževati in je padal dež ves dan. Mnogi gospodarji so si dežja že želeli, ker so se jim radi dolgega izrednega lepega vremena že vsi vodnjaki izsušili in so morali dovažati vodo iz oddaljenih krajev. — Poljski pridelki so večinoma že vsi pospravljeni, tudi nastelje so si kmetje v veliki večini že preskrbeli, ker je bila jesen za to zelo ugodna. Slana, ki je sicer precej škodovala ajdi, je povzročila, da je listje odpadlo, da so si ga nagrabili v zadostni množini. — Letina v obče vključ hude suše še ni bila tako slaba zlasti v nižje ležečih krajih, medtem ko so hriboviti kraji po suši silno trpeli. Tam so do malega vsi poljski pridelki uničeni in je ljudstvo tod nujno potrebno izdatne pomoči. Živinske krme pa splošno primanjkuje.

Prvi sneg v jeseniški dolini

Jesenice, 29. oktobra.

Večednevemu neprestanemu deževju je sledil precejšen mraz, zaradi katerega je začelo snežiti. V noči od torka na sredo je pobeželo tudi dolino. Doslej je bilo videti sneg le na vrhovih gor. Toda sneg je že v jutranjih urah izginil, tako da ga lenuhi, ki pozno vstajajo, niti videti niso.

V novembru bodo trboveljski rudarji delali

21 dni, praznovali pa 9 dni

Še neizčrpane zaloge premoga na separaciji

Trbovlje, 29. oktobra.

Kljub hladnejšemu vremenu se položaj v revirjih tudi v novembru, kakor kaže, ne bo bistveno spremenil. Odaja premoga še vedno ni taka, da bi bila potrebna polna zaposlitev delavstva. Temu so pa tudi precej krive še ved-

no velike zaloge premoga na separaciji, katere pa bodo, če bo le količjak trda zima, gotovo izčrpali. Kaže, da bo rudnik tudi v novembru praznoval ob sobotah, tako da se bo delalo 21 delavnih dni, pravzaprav pa skupno z nedeljami 9 delavnih dni.

V preteklem polletju 117 hudih rudarskih nesreč

6 smrtnih žrtev od 8.650 zaposlenih rudarjev -- Največ nesreč pri prevažanju zaradi neprevidnosti

V rudnikih Dravske banovine je bilo v prvem letošnjem polletju zaposlenih 8.650 rudarjev, ki so bili zaposleni 1.095.742 delovnih dni. V tem polletju se je pripetilo 117 hudih nezgod, od katerih je bilo 6 smrtnih, 56 pa je bilo težjih, 55 pa je zahtevalo več kakor 20 dnevnega zdravljenja.

V jami se je dogodilo 73, na dnevu pa 44 nezgod. Od smrtnih nezgod so se pripetile 2 na dnevu, ostale 4 pa v jami.

Na 1000 rudarjev pride 13 težkih nezgod, od katerih se je pripetilo 38% pri prevažanju, 26% pri manipulaciji z orodjem in pripravljanju lesa, 18% zaradi kršenja hribin in 18% pri različnih drugih na dnevnih in jamskih opravilih.

Zaradi neprevidnosti ponesrečencev je nastalo

50% nezgod, zaradi več ali manj nesrečnega slučaja 40% in kot posledica drugih vzrokov 10%.

Iz navedenih števil je razvidno, da se je pripetilo največ nezgod pri prevažanju, pri čemer so zaposleni po večini mlajši rudarji, ki so v mnogih slučajih zakrivali nezgodo zaradi neprevidnosti ali pa nepoučenosti.

Od smrtnih nezgod se je v jami dogodila ena vsled električnega toka in po tuji krivdi, ena pri prevažanju radi neprevidnosti; zaradi nesrečnega slučaja ena na odkopu in ena pri stroju; na dnevnem kopu je povzročil eno smrtno nezgodo božjastni napad in eno opečenje pri rudniški opekarni ker je ponesrečenec zaspal pri odprti peči.

Pogorela kmečka hiša v Vuhredu

Posestnica Jožefa Gosak trpi okoli 100.000 Din škode, katara je deloma krita z zavarovalnino

Marenberg, 25. oktobra.

Dne 22. oktobra okoli polnoči je nastal ogenj pri posestnici Gosak Jožefi v Vuhredu. Do tal je upepelil hišo in pa leseno uto, kjer je imela stiskalnica za most.

Ta večer so domači približno do pol enajste ure stiskali most. Ko so delo opravili, so šli v hišo spat, toda kmalu nato jih je zbudil ogenj saj. Ogenj se je neverjetno hitro razširil. Hiša je bila na mah v plamenih. Ni čuda, saj je bila le deloma zidana. Tudi streha je bila krita s škrljci ali šinkeljni. Domači niso mogli rešiti skoro nič iz goreče hiše. Najbrž je začela naj-

preje goreti utica, ki se je dotikala hiše. Odtod se je ogenj razširil na streho ter zajel vso stavbo.

Hitro so bili na mestu požara tudi gasilci iz Vuhreda, toda radi pomanjkanja vode so le z veliko težavo gasili. Ker hiše ni bilo mogoče več rešiti, so se trudili na vso moč, da bi požar omejili, kar se jim je tudi posrečilo.

Kako je požar nastal, še ni pojasnjeno. Sumijo pa, da je bil podtaknjen. Posestnica Gosak Jožefa ima okoli 100.000 Din škode. Zavarovana pa je bila pri Zavarovalni družbi samo za 40.000 Din.

Taščo je zastupila z arzenikom

Morilko je senat v Mariboru obsodil na 15 let težke ječe

Maribor, 29. oktobra.

Pred senatom petorice (sodniki Lešnik, Zemljč, Lenart, Cemer in Kolšek) se je danes zagovarjala 26-letna posestnica Sidonija Časal iz Zemavej v Prekmurju radi umora njene tašče.

26. 2. t. l. je umrla po kratkem bolehanju 66-letna Ana Čafar, tašča obdolženke po njenem prvem možu. Približno mesec dni po smrti Čafarjeve se je začelo govoriti, da je pokojna umrla nasilne smrti, in sicer da jo je zastupila z arzenikom njena sinaha Sidonija Časal z namenom, da bi se je znebila, ker je pokojna nasprotovala zvezi med obdolženko in njenim sedanjim možem Denisom Časal, ki je že ta čas zahajal v njeno hišo. Zaradi teh govoric so začeli orožniki polizevodati in so ugotovili, da je pokojnica dne 17. februarja t. l. ob približno trideset 17. uri jedla krompirjevo juho, katero ji je skuhala obdolženka. Po večerji okrog 18. ure je šla k sosedu, kateremu je tožila, da jo močno peče in grize v želodcu. Postajalo ji je vedno slabše. Jedla je le malo in kar je zavžila, ni zadržala v želodcu in je 26. februarja t. l. umrla. Na podlagi teh ugotovitev so orožniki Sidonijo Časal aretirali. Osumljenka pa je odločno zanimala, da bi bila svojo taščo zastupila. Priznala je le, da je bila pokojna proti zvezi z sedanjim njenim možem. Sodna izvedenca, ki sta na predlog državnega tožila raztelesila pokojnico, nista mogla ugotoviti vzroka smrti. Ugotovili pa je to fiziološki institut v Ljubljani, ki je preiskal poslane dele raztelesene pokojnice. Na podlagi mnenja tega zavoda je Ana Čafarjeva umrla radi zastupljenja.

Navzlic temu, da je obdolženka tajila, da bi bila ona zastupila svojo taščo, češ da ni nikdar posedovala nikakih strupov, se je Časalovi vendar dokazala njena krivda. Neka priča Jožef Rajber je namreč zaslišal, izpovedal, da je on začetkom februarja ponujal strup za podgane po Zvenjavah v nakup, da je na cesti srečal tudi obdolženko in ji prodal za lesnik veliko množino tega strupa za 5 Din. Obdolženka priči ni povedala, kaj bo s strupom. Strupa pri obdolženki niso več našli. Sklepali so zato, da ga je uporabila za usmrnitev svoje tašče. Sidonija Časal je 11. 2. najbrže prvič dala taščin strup in pozneje še večkrat, ko je videla, da pokojnica še vedno živi. To je tem lažje storila, ker je sama kuhala, ne da bi jo kdo pri tem opazoval. Da je ponovno primešala jedem strup, sledi iz mnenja fiziološkega instituta v Ljubljani, ki pravi, da je Ana Čafarjeva umrla radi prostrahiranega zastupljenja. Na vprašanje sodnikov, radi česa da je njena tašča umrla, je obdolženka odgovorila, da se je to zgodilo morda radi zavžite šmarnice, ali pa da se je sama zastupila, ker je zelo žalovala za svojim umrlim sinom. Priče pa so soglasno izpovedale, da je pokojna le redko kdaj pila in da tudi ni nikdar govorila o samomoru. Predlog zagovornika dr. Paningerja, naj se zaslišijo nove priče in naj se še enkrat preišče deli trupla, je bil zavrnjen. Po kratkem posvetovanju senata, je bila Sidonija Časalova obsojena radi umora na 15 let robije, na trajno izgubo častnih pravic in mora razen tega plačati vse stroške preiskave.

Tragična smrt tesarja pri delu

Ljubljana, 29. oktobra.

Danes popoldne so delavci stavbnega podjetja inž. Dukliča lovili les, katerega je odnašala narasla Ljubljanka. Nasproti mrtvašnice poleg mosta, ki vodi čez Ljubljano, je lovil les tudi 40-letni tesar Valentin Mendelj z Dola pri Ljubljani. Ravno ko je hotel z dolgim mačkom potegniti plavajoči hloč k obrežju, mu je sporsnilo in je padel v Ljubljano. Deroča voda ga je takoj potegnila seboj in kljub temu, da so mu drugi delavci takoj priskočili na pomoč, se ni več prikazal iz vode. Vsa iskanja so ostala do sedaj brez uspeha.

K uboju v Pekrah

Dosedanja preiskava radi uboja delavca Josipa Rezmana v Pekrah, o katerem smo že večkrat poročali, je ugotovila, da sta se pokojni Rezman in njegov ubijalec Franc Pravnik sprla radi para čevljev, katere je Pravnik baje že pred leti ukradel Rezmanu. Pravnik je v jezi potegnil nož in sunil Rezmana v vrat. Po storjenem zločinu je odšel k svoji prijateljici v Radvanje in ji povedal, kaj se je zgodilo. Oba sta nato odšla k Jelenčevemu mlinu, kjer sta ugotovila, da je Rezman že mrtev. Pozneje je prišel Pravnik k kmetu Rožkarju, kjer je svoje dejanje priznal in nato legel v hlevu k počitku. Tam so ga orožniki našli in aretirali. Pokojni Rezman je bil zadnje čase kot delavec zaposlen v Jelenčevem mlinu v Pekrah in zapuščal dva otroka. Pokopali so ga včeraj na pokopališču v Limbušu.

Divji merjasci v litijski okolici

Litija, 29. oktobra.

Ze nekaj dni delajo merjasci v gozdovih v okolici Prežanjev in Janč precejšnjo škodo na njivah. Včeraj je odšlo več litijskih lovcev na merjase. Kmalu so našli sled v gozdu pod Unajnjarjem. Na mali trat pod hosto pa se je nenadoma znašel velik, star merjasec in jo mahnil naravnost proti najbližjemu lovcu. Najbrže pa ima merjasec zelo trdo kozo — ker se je le malo stresel — in užil zopet med grmičevje. Menda bodo šli lovci zopet te dni nad zver — tokrat naj jim bo pa sreča bolj mila.

Vesti iz Amerike

Krasno uspeli koncert sta imela v nedeljo 11. oktobra v dvorani Slovenskega Narodnega Doma v Clevelandu znani operni pevec, baritonist Anton Šubelj in Mici Grdina, ki je prvič javno nastopila. Pred polno dvorano sta odpela več opernih arij v gledaliških kostimih ter h koncu slovenske pesmi, ki sta jih odpela v narodnih nošah. Poslušalci so bili tako navdušeni, da so oder skoro zasuli s cvetjem. Koncertu so prisostvovali tudi najodličnejši meščani.

Umrli rojaki. V Denverju, v državi Colorado, je umrl John Baydek iz Laz pri Turjaku, ki je prišel v Ameriko pred 38 leti. Zapustil je 5 odraslih otrok. — V San Francisku je umrl 51-letni Josip Brodnik iz Dobropolja na Dolenjskem. Zapuščal 4 sinove in hčer. — V Buenos Airesu je preminul steklar Dominik Nikolaj iz Nabrežine.

Med ljudstvom v konjiškem srezu

Konjice, 29. oktobra.

Volilno gibanje je tudi v našem srezu zadnji čas zelo živahno. Osobito sreski kandidat Karol Gajšek in njegov namestnik g. dr. Ervin Mejak sta silno agilna. Priredila sta volilne sestanke že malone v sleherni vasi našega sresa, da s tem primerno počita kmetstvo ljudstvo o veliki važnosti bodočih novembrskih volitev. Upamo, da tudi zaželjeni uspehi ne bodo izostali in se bo volitev udeležilo večina volilcev.

Dolenjske Toplice

Volilno gibanje se je tudi pri nas s polnim razmahom razvilo. Občinski volilni odbor je stalno na delu in prireja sestanke v posameznih vaseh, ki se jih občan polnoštevilno udeležuje. So pa na delu tudi taki, ki odvrtaajo volilce z raznimi lažmi od izvrševanja volilne pravice in dolžnosti za vsakega zavednega Jugoslovana. Vendar je ljudstvo spregledalo in se zaveda važnosti volitev dne 8. novembra, zato bo tudi udeležba pri volitvah častna. Od volitev bodo ostali le tisti, ki hočejo še nadalje imeti razprtije in sovraštvo, toda prepričani smo, da bo število teh prav majhno. — V tukajšnji občini je upeljan pasji kontumac, ker je stekel pes obgrizel več pasov in tudi mačk.

Merkantilizem zmaguje

Politična vprašanja posegajo v naši dobri glavo v gospodarsko delovanje posameznih narodov. Veliko sorodstvo med politiko in gospodarstvom je danes tako važno, da naravnost diktira usodo narodov. Lahko bi rekli, da je politika danes izvršilna oblast gospodarskih težnj. Kadar govorimo o političnem življenju narodov v današnjih časih, mislimo vedno na gospodarsko politiko.

To veliko resnico nam najbolje potrjujejo zadnje volitve na Angleškem. Zmaga stranke, ki si je nadela nalogo rešiti gospodarska vprašanja, je bila že s programom samim več kakor zagotovljena. Angleški narod je zrel, zato je tudi enodušno akceptiral osnovo onih nacionalnih in gospodarskih krogov, ki jamčijo, da bodo narod srečno pripeljali iz sedanjega kritičnega stanja.

Angleške volitve pa imajo še drug zgodovinski važen pomen, ne samo za politika, pač pa tudi za narodnega gospodarja. Z visoko zmago konservativcev je zaključena dolga doba angleške gospodarske zgodovine. Skoro polno stoletje je angleško gospodarsko življenje temeljilo na načelih svobodne trgovine. Velika liberalna politično gospodarska šola škola Adama Smitha, prvega utemeljitelja narodno-gospodarske znanosti, je s svojimi nauki o svobodnih principih gospodarskega uveljavljanja, dajala smer vsej gospodarski politiki Britanskega imperija. Ti principi so ustvarili dominanten položaj angleške industrije v vsem svetovnem gospodarstvu. Odrpali pa so tudi angleški trgovini pota po vsem našem planetu. Do pred vojne je Anglija absolutno obvladovala vsa svetovna tržišča.

Principi zaščitnih carin so se uveljavljali v Angliji v drugi polovici 17. stoletja. Prve zaščitne carine so se izvajale pri uvozu žitaric. Za vsakovrstne izdelke je obstajala celo prohibitivna carina. Cromwellovi navigacijski akti iz leta 1651. so Anglijo povsem izolirali od vsakega tujega uvoza. Ni čudno, da so vse te zaščitne carine izzvale v takratni Angliji veliko nezadovoljstvo. Cene živil so bile znatno višje, kakor v drugih državah, zato so se morale tudi delavske mezde držati na znatno višjem nivoju, kakor pa v drugih državah.

Doba proste trgovine je pričela v letu 1820., ko je večje število londonskih trgovcev nastopilo v parlamentu za znižanje uvoznih carin. Leta 1828. je bil prohibitivni sistem končno odpravljen. Razne reforme v smislu proste trgovine so se vrstile vse do onega zgodovinskega 1. junija 1869., ko so padle tudi poslednje zaščitne carine.

Od tega trenutka dalje so se pojavljala razna reakcijska gibanja, ki so bila usmerjena proti principom proste trgovine. Na čelu teh stremeljenj so bili baš današnji zmagovalci — konservativci. Do uresničenja njihovih težnj pa ni prišlo.

Protekcijonizem, s katerim so šli britanski konservativci na volišče, hoče predvsem rešiti angleško industrijo pred popolno stagnacijo, istočasno pa se namerava rešiti tudi drugo socialno vprašanje, vprašanje brezposelnosti. Angleška industrija boluje na pomankanju tržišč. Radi visokega življenjskega standarda so produkcijski stroški angleške industrije previsoki, konkurenčna sila z drugimi državami je s tem znižana na minimum. Ta konkurenčna industrija ni samo Angležem vzela najboljše svetovna tržišča, temveč se je urinila celo v Anglijo samo. Pred tridesetimi leti je Anglija uvozila nekaj nad pol milijona ton železa in jekla. V letu 1929. pa je ta uvoz narasel na 3 in pol milijarde ton. Sama angleška produkcija tega blaga pa znaša skoro 4 in pol milijarde ton.

Tudi v Angliji se v novi eri pojavljajo težnje po zaščiti domače industrije in v tem je tudi nekdanje reakcijsko gibanje konservativistov doživelo svoje zmagovalstvo.

Časi svobodne trgovine v Angliji so za nami. Tudi Anglija se bo uvrstila v vrsto držav, ki operirajo danes s podvojenjo silo z raznimi protekcijonizmi. Evropa pač ni hotela slišati ničesar o gospodarski pan Evropi.

Merkantilizem je zrastel iz svojega sto in stoletnega spanja. Sednajsto in sedemnajsto stoletje se obnavlja v moderni gospodarski zgodovini. Vsa osnova te gospodarske smeri se uveljavlja prav na vseh poljih. Poglejmo in primerjajmo:

Merkantilizem pravi: 1. Gospodarsko življenje se usmerja s pomočjo državne avtoritete. Naloga države je, da posega v gospodarsko življenje, ne samo z namenom, da daje vzpodbudo za gospodarsko delovanje, pač pa da se tudi sama gospodarsko udeležuje.

2. Privatno-gospodarski principi, ki izhajajo iz tega, določajo, da se blagostanje dvigne po istih načelih, kakor se to dogaja v privatnem gospodarstvu. Čim več denarja ima privatnik, tem bogatejši je. Država obogati najhitreje, če poveča množino denarja. Denar se je identificiral z drago kovino (zlatom, srebrom). Radi majhnih količin dragih kovin, ki so bile v 16. stoletju v Evropi na razpolago, se je pač poskušalo z vsemi mogočimi sredstvi pospeševati dotok dragih kovin v državo.

3. Za pridobitev kar največjih količin dragih kovin se je poskušalo privabiti zlato z zunanjo trgovino, ki je morala izkazovati kolikor mogoče visoko aktivnost. Pred dvema stoletjema še niso poznali mednarodnih kreditnih operacij, je bil dotok zlata zasiguran samo s pomočjo aktivne trgovinske bilance.

4. Kot najboljša pot za ustvaritev aktivne trgovinske bilance se je smatral dvig industrije. Poljedelstvo po svoji naravi ni dovoljevalo

velikega razširjenja in za mednarodno izmenjavo blaga ni prihajalo v poštev.

5. To naziranje je rodilo seveda tudi posebne posledice. Obrt je zahtevala predvsem delovnih moči. Naloga države je bila kar najbolj pospeševati porast prebivalstva, s tem je bilo ustrezno tudi vojaškim krogom.

6. Strog obrtni red, ki so ga podpirale razne premije in različni privilegiji.

7. Osnova merkantilizma je zahtevala po vsej svoji konstrukciji popolno zaporo države s pomočjo visokih carinskih pregrad in smatrala to osnovo kot najboljše sredstvo za dvig narodnega gospodarstva in predvsem trgovine. Kako naj se s carinami uspešno manevrira, se je pokazalo v praksi na ta način, da se je uvajala prosta trgovina za surovine, izdelki pa so bili tako obremenjeni s carinskimi dajatvami, da sploh niso mogli v državo. Geslo merkantilistične dobe je, da se koristi lastne države dosežejo le na račun drugih držav.

8. Krilatica vsega merkantilističnega gibanja je bila pospeševanje potrošnje v notranjosti države.

Gospodarska zgodovina se obnavlja. To kar so ustvarili naši predniki pred 200 leti na gospodarskem polju, se danes v isti obliki in s istimi težnjami obnavlja. Primerjajmo gornje nauke merkantilistične dobe z današnjo, pa bomo, videli kako se v gospodarskem življenju narodov vse obnavlja.

Gospodarske vesti

× Posredovanje o nakupu in odprodaji plemenke živine v dravogralskem srežu. Na željo kmetovalcev dravogralskega bo vodil sreski kmetijski referent na Prevaljah evidenco o vsej plemenski živini v srežu, predvsem o kravah, bikih, telcih, mrjascih in plemenskih svinjah, ki pridejo za prodajo in nakup v poštev. Z ozirom na gornje naj prijavi vsak kupec in prodajalec živine po dopisnici svojo željo na naslov: Sreski kmetijski referent na Prevaljah (Sresko načelstvo). Pri ponudbi vsake živine je točno navesti sledeče: starost živine, ali je čistokrvna, teža; pri kravah je navesti tudi količino mleka na leto, pri plemenskih mrjascih koliko gnezdo in barva mrjasca ali svinjice. Na gornji način bo nakup in prodaja živine zelo olajšana. Zivali za zakolj ne pridejo v poštev.

× Kriza citron v Italiji. Italija preživlja zelo resno krizo v produkciji citron. Posebno se ta kriza odraža v posameznih dirivatih. Kalcijeva citrata je Italija leta 1928. izvozila 23.000 stotov, medtem ko je tega blaga izvozila v letu 1929 samo še 12.923, v l. 1930 nekaj nad 9000 stotov. Tudi izvoz citroneve kisline je zelo nazadoval od 33.000 stotov v letu 1928. se je izvoz v letu 1929. znižal na 12.000, v letu 1930. pa je znašal jedva 7000 stotov. To nazadovanje je nastalo radi uvedbe sintetične produkcije dirivativ.

× Italijani zapuščajo svoje zaveznike in prijatelje. V tretjem tromesečju t. l. juli-septembra je Italija uvozila 16.250 ton pšenice, medtem ko se je v istem razdobju l. l. uvozilo 415.224 ton pšenice. V letošnjem uvozu ni bila madjarska pšenica zastopana niti z minimalnimi količinami.

Borzna poročila

dne 29. oktobra 1931.

Devizna tržišča

Ljubljana, 29. oktobra. Amsterdam 2273-78 do 2280-62, Bruselj 784-29-786-65, Curih 1098-45 do 1101-75, London 215-71-223-21, Newyork 5604-76 do 5621-76, Pariz 221-06-221-72, Praga 165-86 do 166-36, Trst 287-97-293-97.

Zagreb, 29. oktobra. Amsterdam 2273-78 do 2280-62, Bruselj, 784-29-786-65, London 215-71 do 216-13, Milan 287-97-288-87, Newyork kabel 5615-76-5632-76, Newyork ček 5604-76-5621-76, Pariz 221-06-221-72, Praga 165-86-166-36, Zürich 1098-45-1101-75.

Beograd, 29. oktobra. Amsterdam 2273-78 do 2280-62, Berlin 1336-50-1363-50, Dunaj 730-745, Bruselj 784-29-286-65, Curih 1098-45 do 1101-75, London 215-71-223-21, Milan 287-97-293-97, Newyork 5604-76-5621-76, Pariz 221-06-221-72, Praga 165-86-166-36.

Curih, 29. oktobra. Beograd 9-05, Pariz 20-20, London 19-95, Newyork 513-50, Bruselj 71-40, Milan 26-45, Madrid 45-50, Amsterdam 207-15, Berlin 121-25, Dunaj 71, Stockholm 113-50, Oslo 111-50, Kopenhagen 111-50, Sofija 3-70, Praga 15-10, Varšava 57-20, Budimpešta 90-025, Atene 6-40, Carigrad 2-48, Bukarešta 3-07.

Vrednostni papirji

Zagreb, 29. oktobra. Drž. papirji: 7% Bler 59, 8% Bler 68. — Banke: Celjska pos. 150, Kred. zav. 195. — Industrija: Stavbna 40, Ruše 125.

Zagreb, 29. oktobra. Drž. pa pirji: 7% inv. pos. 64-50-65-50 (65), vojna škoda ar. in kasa 280-295, 4% agr. obv. 38 bl., 7% Bler ar. in kasa 62-65, 8% Bler ar. in kasa 66-67, 7% pos. hipot. b. 63 d., 6% beglučke obv. 42-50 do 43-50 (43). — Akcije ne notirajo in tudi privatno trgovanje z njimi je prepovedano.

Dunaj, 29. oktobra. Bankverein 13, Dunav-Sava-Adria 12-60, Prioritete 97-75, Trbovlje 25-05, Leykam 1-65.

Žitna tržišča

Novi Sad, 29. oktobra. Pšenica: dolnjebačka, 79 kg, 2%, 235 zaklj., bačka, potiska, 80 kg, 1%, 250 zaklj. — Vse ostalo je neizpremenjeno. — Tendence: neizpremenjena. — Promet: skupno 28 vagonov.

Budimpešta, 29. oktobra. Tendence: slaba, za korožo ustaljena. Promet: sreden. — Pšenica: marc 11-11-28 (11-10-11-12). — Rž: marc 12-42 do 12-50 (12-40-12-45). — Koroza: maj 13-12 (13-15-13-20).

Ljubljansko lesno tržišče

Tendence mlačna, brez prometa.

Razširjajte Jugoslovana!

Sport

Skupščina ZNS

V nedeljo se je vršila v Beogradu glavna skupščina Zbora nogometnih sodnikov.

Od 361 nogo. etnih sodnikov je bilo na skupščini zastopanih 197. Na skupščini so bili zastopani 197. Na skupščini so bili zastopani tudi slovenski sodniki in sicer je imel g. Deržaj, tajnik ljubljanske sekcije, 14 polnomoči.

Pri volitvah je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik Teofanović, podpredsednik Dušan Petković, tajnik I Mika Popović, tajnik II Drago Popović; odborniki: Ružić, Ames, Goranić, Hristić, Pejić, Paranos; nadzorni odbor: dr. Goranić, Vasiljević, Obućina.

Skupščina je sklenila, da naj novi upravni odbor predloži prihodnji skupščini JNS dva važna predloga: 1. da se ukine § 31 ZNS in 2. da prideta odbora za kaznovanje in delegiranje sodnikov zopet pod okrilje zbora odnosno sekcij.

Na lastno prošnjo so bili penzionirani, ker so izpolnili vse pogoje, sodniki: Fabris, Mlinar, Willer, Pivarski, Joksimović, dr. Goranić in Schneller.

Razne vesti

Argentinec Zabala je zmagal v sredo pri maratonskem teku v Košicah v izvrstnem času 2:33:19. Drugi je bil Madjar Galambos, 3. Madjar Gyetyvary.

V Pragi sta v sredo gostovala dunajska Rapid in Vienna. Prvi je igral s Slavijo 1 : 1 (1 : 1), druga pa s Sparto 3 : 2 (1 : 2).

Radio

Ljubljana, četrtek, 29. oktobra. 12.15 Plošče. 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 17.30 Salonski kvintet. 18.30 Drago Ulaga: Gimnastične vaje. 19.00 Dr. Anton Bajec: Italijanska 1930. Dr. Mirko Rupel: Srbo-hrvaščina. 20.00 Prenos opere iz Zagreba — Gotovac: Morana. 23.00 Čas, poročila, napoved programa za naslednji dan.

Beograd, četrtek, 29. oktobra. 11.05 Plošče. 12.05 Radio orkester. 13.30 Novice. 16.00 Plošče. 17.00 Narodne melodije, harmonika in violina. 17.30 Jazz. 20.00 Medicinsko predavanje. 20.30 Sonatni večer. 21.15 Ljubljana. 22.30 Novice in sport. 22.50 Radio orkester.

Zagreb, četrtek, 29. oktobra. 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 13.30 Novice. 17.00 Balalajke. 19.05 Kulturne in društvene vesti. 20.00 Monamac, opera.

Praga, četrtek, 29. oktobra. 11.00 Plošče. 12.35 Brno. 14.10 Plošče. 15.00 Bratislava. 17.20 Brno. 19.20 Pesmi. 19.45 Brno. 21.00 Bratislava.

Ljubljana, sobota, 31. oktobra. 12.15 Plošče. 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 17.30 Salonski kvintet. 18.30 B. Hrovat: Prestvarjanje v kulturnem filmu. 19.00 Ga. Ortkaber: Angleščina. 19.30 Prof. Namorč: Narkotična poživila. 20.00 Koncert Slov. vok. kvinteta. 20.00 Duet: Klavir in harmonij (gg. Marjan Lipovšek, Heri Svetel). 21.15 Salonski kvintet. 23. Napoved programa za naslednji dan.

Beograd, sobota, 31. oktobra. 12.05 Radio orkester. 13.30 Nov. in film. 16.00 Plošče. 17.00 Narodne pesmi. 17.30 Radio orkester. 19.20 Predavanje o filmu. 20.00 Zagreb. 21.30 Novice, Jazz.

Zagreb, sobota, 31. oktobra. 12.30 Plošče. 13.30 Poročila. 17.00 Radio orkester. 20.15 Kulturne in društvene vesti. 20.30 Ljubljana. 22.30 Poročila in vreme. 22.40 Zabavni koncert.

Praga, sobota, 31. oktobra. 12.35 Bratislava. 14.10 Plošče. 17.35 Mladinska ura. 19.20 Poljudna glasba. 20.20 Jazz. 22.10 Moravska Ostrava.

Trbovlje

Smrtna kosa. Kap je zadela tukajšnjega restavraterja Albina Kunca. Popoldne mu je zdravnik odvzel vode, ker je trpel na vodenici, nakar se je počutil še prav dobro, zvečer pa je nenadoma preminul. Pokojnik, ki je bil star 50 let, je bil dolga leta v Švici, kjer je vodil veliko restavracijo. Pred leti je najel tukajšnjo rudniško restavracijo, ki jo je vzorno vodil. — Naj v miru počiva, težko prizadetim naše iskreno žalje.

Spominu v svetovni vojni padlih Trboveljčanov. Odbor trboveljske skupine Zveze bojevnikov je sklenil na sobotni seji, ki se je vršila pod predsedstvom g. prof. Miroslava Rajeja v gostilni Volkar, da se proslavi letošnja 5-letnica odkritja spomenika padlim Trboveljčanom in 13. obletnica konca svetovne vojne na tih, toda dostojen način. V ta namen se vrši v soboto, 31. oktobra t. l. ob pol 8. uri zjutraj v tukajšnji farni cerkvi žalna služba božja za padlimi in umrli t. l. tovariši bojevniki. Žalno daritev bo opravil predsednik trboveljske skupine bojevnikov, vojni kurat v rez. g. prof. Rajej. Po službi bojni bo na trgu pred spomenikom v svetovni vojni preminulih t. l. tovarišev kratek spominski govor, prižgane bodo sveče in položene venec vojnega tovarštva. — Vabimo vse Trboveljčane, da se te žalne prireditve udeležijo. —

Prihodnji volilni shodi in sestanki. Volilno gibanje v rudarskih revirjih je v polnem raz-

VI 23504-31-1

Razpis.

Mestno načelstvo v Ljubljani nabavi za mestno priprago: ca. 33.000 kg zdravega, suhega, rešetanega ovsu za takojšnjo dobavo ter ca. 30.000 kg zdravih, suhih, srednjih pšenčnih otrobov za sukcesivno dobavo ca. 2.500 kg vsakega meseca v letu 1932. Natančnejši zadevni pogoji se dolo pri mestnem gradbenem uradu v Ljubljani, Solski dvorovi 2-II, po Din 10-1.

Ponudbe s priloženimi vzorci je kolkovati s Din 100-1 in jih vložiti v mestnem gradbenem uradu najkasneje do 6. novembra 1931 do 11. ure popoldne.

MESTNO NAČELSTVO V LJUBLJANI,

dne 28. oktobra 1931.

Župan in mestni načelnik:

DR. DINKO PUC I. r.

2318

mahu. Vse kaže, da bo udeležba tudi v naši dolini nad vse pričakovane velika, kajti ne le kmet in obrtnik, marveč tudi nameščenec, predvsem pa naš težko preizkušeni delavec se dobro zaveda, da je njegovo sodelovanje v težkih današnjih priklah nujno potrebna, če noče, da bi dosedanje socialne pridobitve delavstva šle rakovo pot. Prihodnji volilni sestanki bodo v soboto ob 8. uri popoldne v gostilni Sušnik, ob 10. uri pa v gostilni Završek. Istega dne ob 16. uri popoldne bo velik volilni shod v dvorani Forte na Vodah, v nedeljo ob 8. uri zjutraj se vrši volilni sestank v gostilni Spanc, ob 10. uri pa v gostilni Šener na Posetju. — Govorili bodo sreski kandidati in drugi govorniki. —

Zogorje

V soboto zvečer vsi v Zadrugi dom v Zagorju ali v nedeljo 1. nov. v Zadrugi dom na Lokah, kjer bodo igrali igralci Delavskega kulturnega društva »Svoboda« »Mlinar« in njegova hči.

Šmartno pri Litiji

Smrtna kosa. V Račici je umrl v sredo 28. t. m. ugledni posestnik Martin Čož, pd. Boc, star 79 let. N. v m. p. Zaljubljenim so žalje!

Proračun ubožnega zaklada za l. 1932 je od 18. oktobra t. l. razgrnjen v občinski pisarni. Volišče za občino Šmartno skupno z Javorjem je določeno v šoli v Šmartnem. Predsednik volilnega odbora je učitelj g. Maks Kovačič.

Novo mesto

Strelska družina javlja vsem članom, da se bo v kratkem otvorilo sobno streljanje. Strelski družini je pomagal gostilničar Miško Poula in dal svoje prostore družini na razpolago. Streljanje bo vsak četrtek od 20. ure naprej. Dan prvega streljanja bomo ob pravem času javili v časnikih ter na družinski objavi deski pri Pouli. Vabimo vse ljubitelje viteškega sporta, tudi nečlane, da nas posetijo pri Pouli.

Škocijan

Posipavanje cest. V torek se je pričelo posipavanje banovinske ceste z gramozom, kateri je bil že dolgo časa navožen in ga je treba sedaj samo razgrniti. V kratkem času bo posuta več kilometrov dolga proga.

Nesreča s konjem. Posestnik Martin Hočevan ima nenavadno smolo s konji. Pred nekaj meseci je moral dati konja konjaču. Pretekli teden pa je zgubil že drugega. Konja je pričelo ujedati in ker so pustili, da se je valjal po tleh, se mu je drobovje spravilo v nered in bilo je po njem. Posestnik trpi nad 3000 Din škode.

Prijetno razvedrilo. »Jugoslovanska« romana »Pesnik in bankit« in »Babja vas« sta že takoj v začetku izhajanja vzbudila veliko zanimanja, in to zanimanje se čimdalje bolj stopnjuje. V naši dolini dobiva »Jugoslovane« čedalje več novih naročnikov; saj je ustrezno in onim čitateljem, ki žele Sherlock Holmesovih detektivskih zapletljajev in ljubiteljem nežnega čtiva. Kdor se želi na list takoj naročiti, dobi podlistke obeh zanimivih del od začetka do zadnje izdaje.

Bučka

Konj je poginil. Pri posestniku Francu Smrekarju iz Stare Bučke sta se konja med seboj potolkla. Eden je dobil težke poškodbe po gornjem delu zadnje noge. Zdrobil si je kost. Gospodar je mislil, da bo čez čas konj zopet dober; narobe pa je bilo s konjem vedno slabše in končno že ni mogel več stati na nogi, moral ga je dati ubiti. Smrekar ima 3500 Din škode. Igra narave. Janez Znidaršič iz Radulj pri Bučki je našel vsoboto nekaj povsem rdečih jagod. V tem poznem že skoro zimskem času je to pač redkost.

Nesreča. Delavcu J. M. iz Stare Bučke je pri sekkanju drv spodrsnila sekira in se mu precej močno nasadila v levo nogo. Moral bo k zdravniku.

Volilno gibanje. Tudi pri nas se pripravljajo za 8. november. V nedeljo bo imel volilni sestank sreski kandidat Grebenc.

Slovenske Konjice

Vpisovanje vajencev za I. in II. razred obrtno nadaljevalne šole v Konjicah bo na deški osnovni šoli v torek 3. novembra ob 17.

Novo delavnico si gradi tukajšnji kleparski mojster g. Franc Korošak za hišo ge. Mihelag.

Nogavice, roka-vice, volna in bombaž

najceneje in v veliki izbiri pri KARL PRELOG Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg

Lep lokal

v Gledališki ulici odda takoj Pokojninski zavod za nameščenca v Ljubljani. 2320

UNIFORME

vseh vrst izdeluje, vse uniformne potrebščine in dežne plašče v zalogi Simon Klimatek, Ljubljana, Selenburgova ul. 6. 2198

Oglašujte

v »Jugoslovanu!«

Pregled vloženih sreskih kandidatnih list

Do sedaj je bilo vloženih v posameznih banovinah naslednje število sreskih kandidatnih list.

Mesto Beograd z Zemunom in Pančevom
Samo ena lista s temi kandidati: dr. Kosta Kumanudi, Boža Maksimović in Milutin Stanojević.

Dravska banovina

v 25 srezih je vloženih 56 kandidat. Največ v ljubljanski okolici, kjer jih je 5.

Brez protikandidata so: minister dr. Kramer v Ljubljani, minister Ivan Pucelj v kočevskem, župnik Janko Barle v kranjskem, dr. Stanko Rape v logaškem, dr. Pivko v mariborskem levi breg, Zemljič Jakob v ljubljanskem, Evgen Lovšin v črnomeljškem in Damjan Makar v metliškem okraju.

Savska banovina

V 60 volilnih srezih (z mestom Zagrebom, ki voli dva posanca), je vloženih 122 kandidatnih list. Največ v križevačkem, preloškem srezu dugoselsko-kutinskem in virovitiškem okraju, kjer so po 4 kandidature.

Brez protikandidata so: dr. Nikola Nikić v brodskem, dr. Ivan Paleček v vukovarskem, Sanko Trukolja v vrginostemskem, dr. Milovan Grba v vojničkim, Nikola Sokolović v grubišnopolskem, Ivo Bogdanović v gospiškem, Viktor Pogačnik v gurgjevaškem, Mirko Neudorfer v zlatarskem, Pavao Matka v ivaniškem, dr. Vladimir Malančec v koprivniškem, dr. Stanko Šibenik v karlovaškem, dr. Mirko Došen v koreniško-udbinskem, dr. Živko Petrić v krško-rabskem, Karlo Kovačević v novskem, dr. Milenko Marković v pakraškem, Josip Stazić v petrinjskem in Ivo Elagović v pregradskem srezu.

Vrbaska banovina

V 20 srezih je vloženih 40 kandidat. Največ v tešanskem srezu, kjer so 4 kandidature.

Brez protikandidata so: dr. Tode Lazarević v banjaškem, Vladimir Šiljegović v dubiškem, Boško Zeljković v krupškem, dr. Todor Jeremić v kotor-varoškem, Jovo Jovanović v prnjavorskem in dr. Slavko Pištelj v samskem srezu.

Primorska banovina

V 20 srezih je vloženih 38 kandidat. Največ po 3 liste v treh srezih.

Brez protikandidata so: Sergije Urukalo v benkovačkem, dr. Niko Subotić v kninskem, Saih Baljić v konjiško-prozorskem, Nikola Preka v mostarskem, Sever Varda v sinjskem in Juraj Duboković v hvarskem okraju.

Gledališče

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani

Drama

Začetek ob 20. uri zvečer

Petek, 30. oktobra: Zaprtlo.
Sobota, 31. oktobra: Pritličje in prvo nadstropje. Ljudska predstava po nižjih cenah. Izven.

Opera

Začetek ob 20. uri zvečer.

Petek, 30. oktobra: Zaprtlo.
Sobota, 31. oktobra: Viktorija in njen huzar. Red C.

Dve premijeri v našem Narodnem gledališču. V začetku meseca novembra bo v dramatični predstavi Golarjeve veselice »Dve nevesti« v režiji g. Lipaha, opera pa pripravila veliko Fromanove iz Zagrebu.

Brez tretjega

(Po premijeri)

Begovičeva drama Brez tretjega spada v tisto vrsto odrskih del iz življenja povojnega, ali bolje: iz vojne se vrnivšega človeka, ki smo jo v domačem slovu spoznali lani s Snuderlovo Pravljico o rajski ptici. Zgodba o človeku, ki je leta in leta hodil po frontah in po neznanih deželah in se nazadnje, po dolgem spet vrne domov, da najde čisto nov, nerazumljen, neznan svet, v katerem mu ni več živeti, mora biti za dramatika v resnici zelo privlačna snov. Toda dočim je Snuderl svojo psihološko dramo napisal za to, da je v nji prikazal dvoje — dasi morda samo imaginarnih — med sabo si nasprotujočih svetov, ter je poizkušal v nji podati neko ostro socialno kritiko sodobnega človeka in življenja, je Begović v svojem delu zapletel samo ljubavni konflikt med ženo, ki je osem let čakala sama, in njenim vrnivšim se možem. Begović je na odru in v igri dobro doma, on zna sukati dialog in risati situacije in v podobah obeh nastopajočih oseb je podal mnogo intimne toplote in resnične tragike. Toda Begović je svojo ljubavno dramo — vključ njemu časovnemu, aktualnemu okviru — nekako ločil iz časa in prostora, — prikazal nam je dvoje ljudi z vsemi brezdnimi njuni dušnimi stiski, ki so se rodile iz teh brezumnih let svetovnega dogajanja, toda opustil je vsakršno prikazovanje tega časa in tega sveta, opustil je vsakršno niti, ki bi tragedije oseb vezala na tragedijo dni. Tako je dal Begović svojemu delu neko malo ozko obliko in pomen; namesto da bi iz drame kričalo tisoč usod, govori ena sama. Ta profesor matematike Barić, ki se je osem let klatil po frontah, po Rusiji in bil nazadnje suženj neke stare Mongolke v puščavi Gobi, bi se bil vendarle lahko vrnil domov še s čim drugim kakor pa samo z besedo »harašó«, svojo harmoniko in svojim slehim, krivičnim ljubosumjem do žene. Povest o blaznosti njegovega očeta sicer jarko osvetljuje tragedijo njegove duše, toda sodobnega gledalca bi vendarle mnogo globlje zanimali življenjski, socialni in duševni pretresi, ki jih je moral doživeti na svoji žalostni odiseji okoli sveta, in udeležbo te katastrofe v dramati. Mnogo lepša in jasnejša, pa mnogo preprostejša podoba in igri je njegova žena Giga. V nji

Drinska banovina

V 38 srezih je postavljenih 87 sreskih kandidat. V 4 srezih so po 4 kandidature, sicer pa večinoma po dve in tri kandidature.

Brez protikandidata so: dr. Milan Sršić v Sarajevu, dr. Ninko Perić v pocerskem, dr. Gjuro Ostojić v rogatiškem, Jovo Princip v sarajevskim, dr. Avdo Hasanbegović v tuzlansko-kladanskem in Andra Stanić v užickem srezu.

Zetska banovina

V 20 srezih je potrjenih 52 kandidat. Večina srezov ima po 3 kandidature. V nevesinskem okraju celo 4.

Brez protikandidata je samo Branko Čorbić v studeniškem srezu.

Dunavska banovina

voli 51 poslancev, kandidat pa je postavljenih 111. Največ kandidat je v viraškem srezu, ker jih ni nič manj ko 9. V tem oziru ima viraški srez rekord. Batinski srez ima 5 kandidat, trije srez po 4, sicer pa večinoma po 2.

Brez protikandidatov so: Mita Kličin v Novem Sadu, dr. Dragutin Kojić v gružanskem srezu, dr. Svetislav Popović v zemunskem, Kosta Timotijević v smederevskem, Laza Radičević v moravskem, dr. Jaša Vidić v mitrovaškem, dr. Slavko Šečerov v novo kaniškem, Ilija Mihajlović v oraševskem, Steva Kočanski v starobečeskem, dr. Gavra Santo v senjdanskem in dr. Kosta Popović v somborskem.

Moravska banovina

V 32 volilnih srezih je postavljenih 67 kandidat. Največ v teniško-ražanskem srezu, kjer je 5 kandidat.

Brez protikandidatov so: Vlada Miletić v banjskem srezu, Milan Topalović v vučitrnskem, dr. Dobrovoje Popović v župskem, dr. Vojislav Marinković v zviško-golubaškem, Boža Jeličić v kosaničko-kopaoničkim, Nikola Uzunović v niškem, Mita Isaković v resavskem in Gjoka Jovanović v svrljiškem.

Vardarska banovina

V 37 volilnih srezih je vloženih 83 sreskih kandidat. Največ v skopsko-kačaniškem, kjer je 5 kandidat.

Brez protikandidatov so: Marko Petrović v donjopološkem, Stavra Trpković v kičevskem, Gigorije Dimić v maleševsko-carevoselskem, dr. Ilija Šumenković v ohridskem, Miladin Veličković v poljaničkim, dr. Dragoljub Jevremović v prešovskem, Peter Marković v struškem in Mihajlo Kalamatijev v štipškim.

V vsem je 72 kandidatov brez protikandidata.

je pisatelj ustvaril močan lik čiste, lepe, vdane žene, ki čaka vso večnost in ne more razumeti grešne slepote svojega moža, ki se je vrnil brez vsega dobrega. Sreč, ki ga na koncu sproži vanj, pa vendarle pade malo iznenađeno. Toda v kljub vsem pomanjkljivostim, ki jih drama očituje, kaže delo v svoji celoti vendar prav simpatičnega oblikovalca in umetnika, ki je po svoji življenjski in duhovni poziciji sicer malo oddaljen od vsega, kar nas v tem težkem času predvsem zanima in skeli, ki pa vendar z vso dušo stremi, da bi njegove izpovedi iz časa rasle v čas.

In tako je tudi vprizoritev na našem odru uspela. Zasluga za to gre v veliki meri režiserju prof. Sestu, ki je ostro izoblikoval vse močne momente dela in dal polnega izraza vsemu, kar je v njem, in pa obema igralcema, ki sta dala polnovredne in enakovredne kreacije. Levor je kot prof. Barić v nešteti trenutkih rasel do višnje, s katerih se je dala zaslutiti vsa brezdanja globina resnične drame. Gđ. Danilova je dala podobo za edino veliko upanje ogoljufane žene čisto in lepo; tihe, mehke minute njene igre so bili majhni triumfi. Fri.

Repertoar narodnega gledališča v Mariboru

Začetek ob 20. uri.

Petek, 30. oktobra: Zaprtlo.
Sobota, 31. oktobra: »Zemlja smehljaja«. Ab. B. Nedelja, 1. novembra: »Cirkuška princesa«. Prvič v sezoni.

Novo mesto

Nov list. Tu je začel izhajati nov list pod imenom »Križa«. Je to verski list novomeške, prečenske in smihelske župnije. List bo izhajal vsak zadnji teden v mesecu. Izdaja ga mestni župni urad v Novem mestu. Zastopnik izdajatelja in odgovorni urednik je kapiteljske vikar Franc Kek. Tiska se v tukajšnji tiskarni J. Krajec nasl.

Prababico, žaloigro v petih dejanjih, bo odigral fantovski odsek Prosvetnega društva v nedeljo 1. novembra v Prosvetnem domu.

Nesreče in napadi. Na Gor. Suhadolu je sekačeval 22-letni Jože Božić in si skoro odsekal palec leve roke. — Užitkar Jože Učman, 60-letni starček, je vozil s svojim zetom listje iz gozda. Na slabi poti se je voz prevrnil nanj in mu močno poškodoval levo roko. Oba sta se zatekla v bolnico Usmiljenih bratov. — Bilo je v Gaberljih. V mraku pred hišo je sedel 22-letni kovaški pomočnik France Škedelj. Brez povoda so se zapodili vanj trije mimoprišli fantje in ga pošteno zbunkali s poleni. — Pri Semiču je napadel neznan mladič domov se vračajočega 16-letnega posestnikovega sina Ivana Dajčmana. Kar z motiko ga je vseknil po glavi in izginil v noč. Tudi glavi teh potolčenec zdravijo v Kaplji.

Še otroci so hudi. Pomanjkanje vode je krivo, da je moral v bolnico 12-letni Jernejček, sin posestnika Jarca iz Stavce vasi pri Dvoru. Gnal je živino napajati. Pri studencu sta se mudila sosedova otroka, bratec in sestra, ter sta mu zabranila napajanje, češ da primanjkuje vode še za drugo. Jernejček pa se ni dal odgnati, zato sta ga tako pretepla, da je moral radi težjih poškodb na hrbtu iskati zdravniške pomoči.



Razglasi kraljevske banske uprave

VI No. 15.881/5.

3012—3—1

Razpis.

Po pooblastilu min. za finance z dne 11. junija 1930, št. 79.560/II, in na osnovi določil čl. 82—105 zak. o drž. računovodstvu se razpisuje prodaja barake invalidskega doma v Toplicah pri Novem mestu potom ustne javne dražbe, ki se bo vršila na licu mesta dne 10. novembra 1931 ob trinajstih.

Izključna cena Din 10.000.— (desettisoč dinarjev). Kavcija 10% izključne cene.

Dražbeni pogoji so na vpogled med uradnimi urami pri VI. oddelku kraljevske banske uprave, pri sreskem načelnstvu v Novem mestu; pri občinskem uradu v Toplicah in pri dražbeni komisiji pred početkom dražbe.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine

v Ljubljani, 27. oktobra 1931.

Pomočnik bana: dr. Pirkmajer.

*

Razpust društva.

Društvo »Socijalistična družba« v Ljubljani je razpuščeno, ker že več let ne deluje, nima ne članov niti imovine in torej tudi ne pogojev za pravni obstoj.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine

v Ljubljani, dne 21. oktobra 1931.

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

E IV 2138/31—5.

3021

Dražbeni oklic.

Dne 2. decembra 1931 dopoldne o devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 27 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga k. o. Bistrica p. Rušah, vl. št. 168. Cenilna vrednost: 61.385'50 Din; najmanjši ponudnik: 40.923'66 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je prijaviti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. IV., dne 13. oktobra 1931.

*

E 558/31—12.

3023

Dražbeni oklic

Dne 3. decembra 1931 dopoldne o desetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 22 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Vel. goba, vl. št. 89 in 258.

Cenilna vrednost: 39.764'95 Din; vrednost pritlikline: 3500.— Din; najmanjši ponudnik: 28.844.— Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je prijaviti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Litiji, dne 24. oktobra 1931.

*

E IV 1518/31—7.

3020

Dražbeni oklic.

Dne 18. decembra 1931 dopoldne o devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 27 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga 1. k. o. mesto Maribor, 1/4 vl. št. 200, 2. k. o. Malečnik, 1/4 vl. št. 16.

Cenilna vrednost: ad 1. 77.428'40 Din; ad 2. 7403'14 Din; najmanjši ponudnik: ad 1. 38.614'20 Din; ad 2. 4936.— Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je prijaviti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. IV., dne 15. oktobra 1931.

*

E 521/31—11.

3022

Sklep.

Izvršilna zadeva Celjska posojilnica d. d., podružnica Šoštanj, ca. Kotnik Marija radi 15.250 Din s prip.

Pri prisilni dražbi dne 21. oktobra 1931 ni bila stavljen nobena ponudba. Zato se s tus. sklepom z dne 13. julija 1931, oprav.

št. E 521/31—2 sklepom z dne 15. oktobra 1931, E 790/31—2, in s sklepom z dne 15. oktobra 1931, E 791/31—2 dovoljena izvršba s prisilno dražbo nepremičnin vl. št. 37 k. o. St. Andraž in vl. št. 79 k. o. Dobrič ustavi po § 151 i. r.

Okrajno sodišče v Šoštanju odd. II., dne 21. oktobra 1931.

Konkurzni razglasi

S 2/31—55.

3018

1163. Odprava konkurza.

Prezadolženec Krick Franc, trgovec v Celju.

Konkurz, ki je bil razglašen s sklepom opravilna številka S 2/31 o imovini prezadolženca, se odpravi, ker se je sklenila prisilna poravnava, po § 169 steč. zak.

Vse odredbe, ki ovirajo prezadolženca pri svobodnem razpolaganju, se odpravljajo.

Okrožno kot konkurzno sodišče v Celju, odd. I., dne 16. oktobra 1931.

*

S 2/31—8.

3017

1164. Odprava konkurza.

Prezadolženec Martin Karol, trgovec v Kostanjevici.

Konkurz, ki je bil razglašen s sklepom opr. št. S 2/31—1 o imovini prezadolženca, se odpravi, ker se je sklenila prisilna poravnava po § 169 k. z.

Okrožno sodišče Novo mesto, odd. II., dne 24. oktobra 1931.

Razglasi raznih uradov in oblastev

T. No 1247/5.

3004—2—2

Razglas

o prvi pisni ponudbeni licitaciji za odajo regulacijskih del na Dravi v občini Stojinci—Muretinci

Tehnični razdelek pri sreskem načelnstvu Maribor-levi breg razpisuje po naročilu k. banske uprave Dravske banovine z dne 19. oktobra 1931, V. No. 110/42, in na podlagi člena 86 do 98 zakona o drž. računovodstvu z dne 6. marca 1910 ter njegovih izpodbemb oziroma izpopolnitev za prevzem in izvršitev regulacijskih del na Dravi v občini Stojinci—Muretinci I. javno pisno ponudbeno licitacijo v skrajšanem roku na dan 16. novembra 1931 ob enajstih dopoldne v prostorih tehničnega razdelka (soba št. 51/II.) sreskega načelnstva Maribor-levi breg.

Vse natančnejše podatke glej »Službene objave« Jugoslavana št. 251 z dne 28. oktobra 1931.

Sresko načelnstvo Maribor-levi breg v Mariboru, dne 26. oktobra 1931.

*

Stev. 10.641/II.

3024

Razpis.

Direkcija državnega rudnika Velenje, razpisuje za na dan 23. novembra 1931 ob enajstih nabavo:

258 m jeklene žične vrvi

32 mm premera (Schachtfordersseil).

Pogoji se dobe pri podpisani.

Direkcija drž. rudnika Velenje, dne 24. oktobra 1931.

*

Opr. št. 6321/1—1931—10.

3014

Razpis.

Okrajni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani razpisuje pri ekspozituri urada v Mariboru mesto pogodbenega zdravnika, specialista za zobne in ustne bolezni, z mesečnimi prejemki Din 2000.—.

Lastnoročno spisanim prošnjam naj vsak prosilec priloži: rojstni in krstni list, domovnico, prepis doktorske diplome, izpisevala o dosedanjem službovanju, specializaciji ter potrdilo o vpisu v zdravniško zbornico.

Prošnje je vložiti pri podpisnem uradu do včetega dne 15. novembra 1931. do 12. ure. Kasnejše prošnje se ne bodo upoštevale.

Okrajni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani, dne 22. oktobra 1931.

Razne objave

3008—3—2

Poziv upnikom.

»Bistrica«, lesna trgovska industrijalna družba z o. z. v Slov. Bistrici, se je razdružila ter je prešla v likvidacijo.

Upniki se pozivajo, da prijavijo likvidatorju terjatve v 14 dneh.

Vošnjak Vladimir, s. r., posestnik na Mestnem vrhu pri Ptuj, likvidator.

Al Jennings:

Pesnik in bandit

Hotelo se mi je nekaj piti in hotelo se mi je brez odloga. Jezik me je pekel in v noge mi je bilo mraz. Jaz nisem utegnil, da bi domačinom v Hondurasu še razlagal svoj težavni položaj. Ugledal sem ameriško zastavo, in ko sem tako poginjal od žeje, je ta zastava pomenila zame svobodo — svobodo vsaj za jezik in grlo. Naenkrat sem čisto zagotovo pričakoval, da bom pod to zastavo našel sorodno dušo. In tako je bilo.

Na verandi pred nizko hišo, ki je bila sedež ameriškega konzulata, je sedel širok, dostojanstven človek v snežnobeli obleki. Imel je veliko, plemenito oblikovano glavo s svetlo plavimi lasmi in velike, naravnost uprte sive oči, ki so brez vsakega nasmeška motrile vsako podrobnost moje smešne prikazni.

Bil je v tisti židani, dobrodušni volji, do katere prideš, kadar imaš za seboj že nekaj vsakovrstnega alkohola, toda njegovo zadržanje je bilo pri vsem tem mirno in dostojno. Meni se je zdel nekakšen precej visok dostojanstvenik, in ko je tako sedel, je bilo, kakor da je vse, kar je bilo okrog njega, njegova last. Sam pri sebi sem si mislil: To je pa v resnici mož, ki je vreden biti ameriški konzul. Sam sebi

sem se zdel pred njim kakor majhen smrkav prodajalec, ki milijonarju ponuja časopis.

— Povejte mi gospod, sem ga vprašal, kaj mi lahko pomagata, da pridem do kakšne pitne reči? Ves sem se opalil s Hennessyem. Ali se morda pri vas ne dobi kakšna druga znamka?

— Mi imamo tu neko drugo mešanico, ki garantirano poživi duha, mi je odvrnil z nekim pridruženim glasom, tako da so se njegove besede zdele izrednega pomena.

— Kaj ste vi ameriški konzul? sem se ga drznil šepetaje vprašati.

— Ne, jas sem se tukaj samo malo usidral, mi je pošepetal nazaj in potem je njegov hladni pogled obvisel na moji raztrgani obleki.

— Kaj vas je pa zaneslo, da ste se tako nana-gloma podali na pot? me je vprašal.

— Morda sem šel iz istega vzroka, iz katerega ste jo odkurili vi, sem mu odvrnil.

Majhen rahel nasmešek mu je zatrepetal na ustnah. Vstal je, zajel me je pod roko in tako sva drug drugemu pomagala po cesti, ki je bila tako ozka, kakor kakšen gozdni kolovoz, dokler nisva prišla do najbližje kantine.

To je bilo moje prvo potovanje z William Sydneyem Porterjem. Tako sva šla svoje prve skupne korake po poti, ki se je pozneje za mnogo let izgubila kakor v nekem temnem tunelu. Ko se je pozneje ta pot spet razširila in postala svetlejša, je bila to ve-

lika deželna cesta življenja, po čemer sva dalje potovala in mož, ki je hodil ob moji strani ni bil več Bill Porter, begunc in bivši kaznjenc, temveč O. Henry, najznamenitejši ameriški novelist.

Vkljub neki visoki plemenitosti, ki mu je bila prirojena, me je neka neznana sila takoj prvi hip vsega navezala nanj. Razložil sem mu svoje načrte, povedal sem mu, da se mislim tu naseliti.

— Ta kraj je kar idealen za človeka, ki mu ni mnogo do dela, mi je dejal.

Za kakšno reč se pa vi zanimate? sem ga vprašal.

— Tega še nisem prav premislil, mi je odvrnil. Za sedaj samo novince sprejemam in se zabavam.

— Potem imate pa od hudiča čez glavo opravka, sem odgovoril.

— Vi ste prvi, kar sem tu.

Sklonil se je nad mizo.

— Vas pač hudo zanima, kdo sem jaz in zakaj sem tu?

V Hondurasu je pač vsak Američan sumljiv subjekt.

— Za božjo voljo, to me prav nič ne zanima, sem brž odgovoril. Pri nas doma nima nihče navade vprašati, kako se piše in kakšnega vruga imaš za seboj. Saj vam človek na nosu bere, da je vse v redu.

— Hvala, polkovnik.

Povlekel je zgornjo ustnico.

— Recite mi samo Bill. Jaz mislim, da mi bo prav tako.



Profesor Hans Much

Profesor Much, vodja nekega zdravniškega zavoda v Hamburgu, je iznašel sredstvo, s katerim se dajo razne strupene tvarine v kavi, čaju itd. razstrupiti.

Vsakdanja povojna pesen

Zgodba o možu, ki se tako dolgo ne vrne, da ga imajo že vsi za mrtvega, a kot »mrtveček« se pa le nenadoma spet pojavi, v zgodovini ni nič novega. Posebno po svetovni vojni se je vrnilo iz tujine na stotine mož, katerih žene so se že pomohle z drugimi v odsotnosti mož, ki so bili uradno proglašeni za mrtve.

Tak »mrtveček« se je pojavil te dni tudi v francoskem mestu Bavey. Alfred Ballart je moral l. 1914. med prvimi na fronto, a že meseca novembra istega leta so ga uradno proglasili za mrtvega. Na spominski plošči, ki jo je dala občina postaviti na čast padlim občanom, je bilo zapisano tudi njegovo ime. Njegova žena se je nato drugič omožila in je rodila svojemu drugemu možu tudi dva otroka. Nedavno pa je šla z otrokoma v kavarno, tam pa je zagledala nekega tujca, ki je bil silno podoben njenemu prvemu možu, ki je padel v vojni. Tujec je ž. njo spregovoril tudi nekaj besed. Podobnost tujca s prvim možem gospe Allart-ove so opazili tudi drugi ljudje in ti so govorili: »Če ne bi vedeli, da je Allart že mrtveček, bi prisegli, da je to — on!« Tudi Allartova hči je bila prepričana, da vidi svojega očeta. Hčerko pa je tujec poklical k sebi in ji je potrdil, da je on res njen pravi oče, toda prosil jo je, naj o tem nikomur nič ne pove. Nato se je od hčerke poslovil in — izginil...

Vzorne jetnišnice

V Ameriki se radi hvalijo, da imajo najboljše in najbolj vzorne jetnišnice na svetu. Ni še dolgo tega, ko so odprli tam novo jetnišnico za ženske (v New Yorku), ki prekaša po trditvi ameriških listov s svojimi modernimi napravami vse dosedanje zavode te vrste, tako da so listi imenovali novo jetnišnico »sanatorij za ženske hudodelce«.

Ameriški strokovnjak za kaznišništvo prof. Lewis Gillin iz Wisconsin pa se je odpravil na pot po vsem svetu, da proučuje različne načine, kako razni narodi svoje hudodelce kaznujejo. Ko se je vrnil domov, je povedal, da največjega napredka na tem polju ni našel ne v Ameriki in tudi ne v Evropi, ampak v Aziji in in sicer v Indiji in na filipinskih otokih.

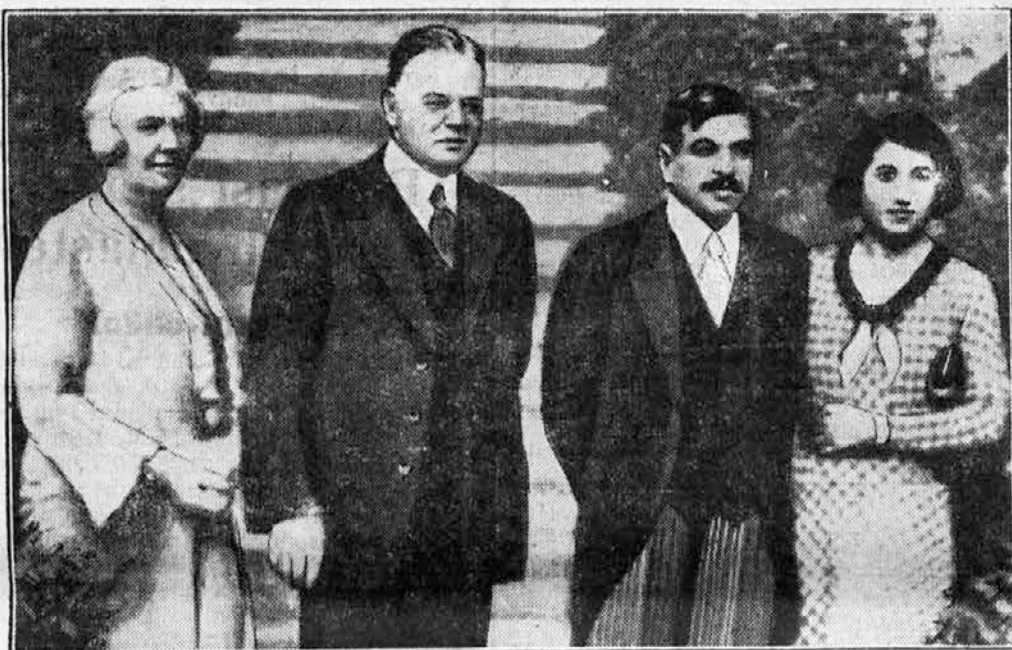
V obeh teh deželah smatrajo namreč, da se nikakor ne smejo pretrgati rodbinske vezi vsled zaporov. Na Filipinih uvrščajo kaznjence v posebne delavske naselbine, kjer žive skupaj s svojimi ženami in otroci. Tudi v Indiji so se prepričali o tem, da je najboljšo sredstvo za poplavljanje kaznjencev urejeno rodbinsko življenje.

V Indiji in na Filipinih se morajo kaznjenci sami preživljati. Jetniku nakaže država barako in kos zemlje in tam naj dela. Če dela pridno in dobro, pridela več in lahko boljše živi, če je pa lenuh, mu pa država nič ne da, ampak ga

pusti stradati, češ lakota bo lenuharenje že ozdravila.

Jetnišnice na Filipinih niso jetnišnice v evropskem smislu, kjer morajo jetniki delati, ali

pa jih prisiljena lenoba uničuje. Bilbid, ki je največja jetnišnica na svetu s svojimi 2500 prostori, obstoji skoraj samo iz fabrik in delavnic. Tu se nahaja najboljša popravilnica za avto-



Lavalov obisk pri Hooveru

Od leve na desno: Gospa Hoover, predsednik Hoover, predsednik francoske vlade Laval in njegova hčerka.



Grandi v gradiču Sanssouci

Od leve na desno vidimo: nemškega državnega kancelerja Brüninga, italijanskega ministra za zunanje zadeve Grandi-ja in nemškega poslanika v Rimu dr. Schubert-a. Gradič Sanssouci se nahaja v Potsdamu.



Volitve v Angliji

Poslednji dan agitacije: vojvodinja Atholl, kandidatinja na narodni listi, govori farmerjem (kmetom) v Perthu.

mobile v deželi; mizarški izdelki tega zavoda pa uživajo skoro svetovni sloves. Delajo vsak dan do 5. popoldne, potem pa se zbero na velikem športnem prostoru, da se razvedre.

Kaznjenci na Filipinih upravljajo svoj zavod sami. Vse »domače« prestopke in vsak nered sodi posebno disciplinarno sodišče, čegar člani si kaznjenci sami izvolijo. Tudi svoje posebne policije imajo, člane te policije pa tudi kaznjenci volijo. Profesor Gillin pravi, da ima ta policija le malokdajpriliko rabiti svoje gumijevke.

V Indiji je bila še pred malo leti kriminalita silno visoka in ne samo posamezniki, ampak kar celi rodovi so živeli od ropa in od tatvine. Te nadloge niso mogli zatreti niti z najtežjimi kaznimi. Zato so poskusili z jetniškimi kolonijami. Uspeh je bil sijajen in tudi v Indiji se je pokazala visoka vrednost rodbinskega življenja za kaznjence.

Ženske v francoski častni legiji

Francoska vlada je te dni odlikovala z redom častne legije gospo Bathelier, kmetico iz okolice Dijona, ker je rodila 16 otrok. Ob tem odlikovanju so ugotovili, da je doslej odlikovanih 709 žensk z redom častne legije. Med temi je 19 kmetic in 2 delavki; ena dela v neki tobačni tovarni, druga pa je predilniška delavka. Nekaj žensk ima tudi višje »častniško« odlikovanje v častni legiji, med njimi tudi sestra Leonida, ki nadzoruje in vodi že nad 50 let jetnišnico v Saint-Lazaru.

Garderoba za imenitnega psa

Neka ženska v Bostonu (v Ameriki) ima psa, ki ima toko-le poletno »garderobo«: Ovrtnik, ki je okrašen z raznimi kamenčki, 11 dolarjev; vez za nogo in za vrat, okrašena z granati, 14 in pol dolarja; ista garnitura, okrašena s turkizi, 20 dolarjev; pol ducaata »obleke« po 6 dolarjev; pol ducaata svilenih robov, 6 dolarjev; dva para čevljev iz najfinejšega usnja in narejeni po meri, po 5 dolarjev; gumijasti čevlji, 2 dolarja; škotski plašč, 5 dolarjev; dve halji za prst, 10 dolarjev; dežni plašč, 3 dolarje; dve japonski jopici za obiske, 9 dolarjev; avtomobilno obleko z naočniki vred, 10 dolarjev; škaflija za toaletne potrebe, s pudrom, ogledalom itd. po 12 dolarjev. Ubog pes!

Zanimiv drobiž

Novi kolodvor v Milanu ni tako velik, kakor so ga nameravali zgraditi. Prvotno so hoteli zgraditi kolodvor, ki bi bil največji v Evropi. Naredili pa so samo 20 tirov in dolg je le 250 metrov, tako da je manjši kakor pa kolodvor v Lipskem, ki slovi kot največji kolodvor v Evropi. Prav tako velik kot kolodvor v Lipskem je osrednji kolodvor v Washingtonu, ki ima tudi 25 tirov. Še večja pa dva podzemna kolodvora v New Yorku, ki imata vsak po 40 tirov.

Najdaljša železniška proga v Evropi pelje od mesta Calais preko Ostende-a skozi Nemčijo do glavne proge, po kateri vozi simplonski ekspresni vlak do Carigrada in Aten. Ta proga meri 3300 kilometrov, vlak pa vozi po njej 3 dni. V Ameriki vozijo vlaki od vzhoda na zapad (paciifiški vlaki) po 4 dni; vozijo pa nekoliko bolj počasi kakor najhitrejši evropski brzovlaki. Najdaljšo železniško progo pa ima Rusija; tam vozi preko-sibirski ekspresni vlak 11 dni po 9331 kilometrov dolgi progi do Vladivostoka.

Najdaljši železniški predor v Nemčiji meri 4 in pol kilometra (predor pri Cochemu na Mozli); najdaljši predor na svetu pa je simplonski, ki meri skoro 20 kilometrov. Največji podzemni predor v Nemčiji je Bismarckov predor pod Labo v Hamburgu, ki je 450 metrov dolg; predori pod reko Hudson v New Yorku pa so dolgi po 3 kilometre.